

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CX П'ЯТНИЦЯ, 21 БЕРЕЗНЯ 2003 РОКУ ЧИСЛО 12 VOL. CX FRIDAY, MARCH 21, 2003 No. 12

Чи український суд захистить законність?

Оленка Добчанська

ВАШІНҐТОН. – Конфліктна ситуація почала виникати 5 березня. Того дня вранці працівники Київського представництва Інституту демократії ім. Пилипа Орлика, Фундації „Україна – США" та Інституту ім. Кенана не змогли потрапити на свої місця праці. Будівлю по вулиці Московській, 40-а, в одному з центральних районів Києва – Печерському, де розміщені названі установи, захопили монахи сусіднього Свято-Введенського монастиря Української Православної Церкви Московського патріярхату.

Як розповідає директор Інституту демократії ім. Пилипа Орлика Маркіян Білинський, біля 8-ої години ранку того дня велика група ченців і вірних монастиря, розташованого поруч, увірвалася до будівлі й окупувала її. У відповідь на вимогу охоронця залишити приміщення, вони скрутили його і заштовхали до кімнати для охорони. У передпокої першого поверху ченці влаштували тимчасовий вівтар і розпочали тривалу імпровізовану Службу Божу. Пізніше ченці зірвали з будівлі вивіски Інституту та Фундації й демонстративно, перед телекамерами і бездіяльними правоохоронцями, потрощили їх молотком. Сумна іронія: на той же день, коли ченці монастиря Московського патріярхату зірвали з будинку вивіски Фундації та Інституту, припало 50-ліття від дня смерти Сталіна.

На місці зірваних вивісок ченці почепили ікону Божої Матері і відбитку газетної статті „США продолжают тіхую войну протів Украіни". Ченці час від часу вигукували російською мовою антиамериканські гасла, закликаючи американців „забиратися геть з землі православної". Одній із співробітниць Фундації „Україна – США" було запропоновано їхати до Африки.

Міліція, яка з деяким запізненням прибула на місце події, у перші дні не втручалася у конфлікт. Кількох міліціонерів було залишено чергувати всередині будинку і не допускати захопників на другий поверх, таким чином підтримуючи „статус кво", який встановився протягом першого дня нелегальної окупації будинку представниками монастиря. Під вечір ченці дозволили

(Закінчення на стор. 5)

Директор Інституту ім. Пилипа Орлика Маркіян Білинський (говорить до мікрофону) 5 березня перед будинком, котрий окупували ченці Свято-Введенського монастиря Московського патріярхату.

Президент Дж. Буш: „Ми йдемо в Ірак"

Перш ніж це число „Свободи" піде до друкарні, мине 48-годинний ультиматум, виголошений Президентом Дж. Бушем керівникові іракського режиму Садамові Гусейнові у понеділок, 17 березня, о 8-ій год. вечора. Відомо, що С. Гусейн відмовився залишити Ірак, і ця відмова зробила збройний конфлікт неминучим. Ще навіть не почавшись, війна розділила світ, причому між „так" і „ні" опинилося чимало країн, які з тих чи інших внутрішніх та геополітичих причин так і не змогли визначитися, з ким вони і проти кого. Маємо надію, що міжнародна політична ситуація радикальним чином зміниться, як тільки режим Гусейна буде повалено і в цій багатостраждальній країні відновиться нормальне людське життя, а від решти країн відступить небезпека застосування хемічної та бактеріологічної зброї, якою лякав світ Гусейн.

ПАРСИПАНІ. – Увечорі 17 березня Президент США Джордж Буш, виступаючи на телебаченні перед країною, заявив: виходячи з того, що Організація Об'єднаних Націй не готова здійснити своє зобов'язання перед світом і змусити Садама Гусейна віддати смертельно небезпечну для людства хемічну і бактеріологічну зброю, США прийняли рішення надати Гусейнові 48 годин, протягом яких він повинен добровільно залишити Ірак, і якщо він відмовиться від цього мирного способу розв'язання конфлікту, то його буде розв'язано збройним шляхом.

18 березня С. Гусейн відмовився покинути Ірак. Але в той же час через системи розвідки різних держав американський уряд був повідомлений, що елітні війська Іраку не мають наміру чинити опір американському війську. Сам Президент Буш у своєму виступі закликав військових Іраку не нищити нафтові свердловини, бо це було б марною, шкідливою для самого іракського народу помстою на адресу Америки. Вже 19 березня уряди 30 країн світу відверто висловилися на підтримку США, а 15 урядів – „таємно". Головні союзники – Велика Британія, Еспанія, Австралія, Японія, Італія і десять країн Центральної та Східньої Европи. Франція, Китай і Росія виступили проти війни з Іраком і не підтримують дій Америки, уряд Німеччини, як і уряд України, не виявили свого наставлення.

Також 19 березня уряд Амеирки виступив зі заявою, що виходячи з резолюції Ради Безпеки ООН ч. 678 від 1991 року і резолюції ч. 1441 від листопада 2002 року, США мають повноваження з боку міжнародного права увійти в Ірак і в цей спосіб нетралізувати небезпеку, що дотепер ішла від нього.

І. Яросевич

Українська мова: тема слухань у ВР

КИЇВ. – 12 березня Верховна Рада обговорила давно назріле в українському суспільстві питання державної мовної політики, виходячи з того невтішного факту, що за роки незалежності українська мова, затверджена Конституцією як державна, все ще не дістала належного розповсюдження. Хоч, згідно з результатами останнього перепису, 70 відсотків населення вважає її рідною, розмовляє нею менше, ніж одна третина мешканців України. Тобто українська мова не стала мовою щоденного спілкування більшости. Про це йшлося у вступному слові голови Верховної Ради Володимира Литвина, в доповідях академіка Івана Дзюби і народного депутата Леся Танюка, а також у виступах Генадія Удовенка, Миколи Жулинського, Михайла Косова, Павла Мовчана, мовознавців Павла Гриценка і Лариси Масенко та інших діячів української культури.

Відомий київський культоролог Микола Рябчук назвав упосліджений стан, в якому перебуває українська мова, „постколоніяльною ситуацією", вихід з якої полягає у застосуванні цілої системи заходів, апробованих в Европі та світі, однак цьому перешкоджає відсутність суспільного консенсусу та політичної волі державних провідників.

Вперше у Верховній Раді про проблему української мови говорив представник української західньої діяспори – голова Наукового Товариства ім. Шевченка в Америці д-р Лариса Онишкевич. Як відомо, НТШ-А багато років веде активну працю в галузі української мови, зокрема вже дев'ять років започатковує й організовує конференції, присвячені українській мові, а також тематичні сесії на американських та міжнародних наукових форумах, семінари для редакторів україномовних газет у США; видало збірник наукових статтей про правопис і мову, підтримує важливі мовознавчі видання в Україні та Америці, дає нагороди за наукові праці в галузі української мови.

Д-р Л. Онишкевич закликала українських законодавців створити найсприятливіші умови для функціювання української мови в усіх суспільних галузях країни, зокрема в засобах масової інформації. *(Повний текст виступу д-ра Л. Онишкевич подаємо у цьому ж числі „Свободи" - дев. стор. 5).*

Загальні висновки парляментських слухань звелися до потреби застосувати в мовній ділянці таку державну політику, яка б активно сприяла популярності і підвищенню авторитету української мови. Висловлені під час обговорення рекомендації стануть основою проєкту розв'язання цієї важливої суспільної проблеми. Зокрема передбачається, що державні службовці, викладачі вищих навчальних закладів і працівники засобів масової інформації складатимуть іспити на знання української мови. Крім того, Кабінет міністрів повинен випрацювати проєкт концепції державної мовної політики та програму розвитку і функціювання української мови до 2010 року. Очікується, що українські книговидавці одержать певні пільги, які заохотять до постачання на ринок україномовної книжкової, авдіо- та відеопродукції.

Депутатська фракція „Наша Україна" запропонувала парляментові відкласти ратифікування Европейської хартії реґіональних мов до остаточного утвердження в державі української мови.

Залишається побажати усім нам – в Україні і її західній та східній діяспорах, щоб процес цього утвердження почався відразу після розмови в парляменті. Тим часом не може не дивувати, що україномовна київська преса зовсім мало уваги і місця відводить цим важливим слуханням у Верховній Раді. Ми очікували грому і бурі відгуків, принаймні зацікавленого продовження теми, підкреслення важливости мови у відродженні народу. Втім, якби грім і буря були можливі, то й проблема з українською мовою не стояла б сьогодні так гостро...

П. Часто

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Адміністрація Президента порушує свободу слова

ЛОНДОН. – 17 березня оприлюднено доповідь організації захисту прав людини „Human Rights Watch", яка робить висновок, що адміністрація Президента України відкрито порушує свободу висловлення думки, вказуючи телеканалам, як їм подавати новини. Ситуацію прокоментував Стів Крошов, директор лондонського представництва „Human Rights Watch". Його доповідь зосереджується специфічно на проблемі „темників". Йдеться про таємні інструкції, Президентської адміністрації – про що журналісти „повинні" говорити і чого не можна. Звіт зауважує, що це повернення, до старої цензури радянського зразка. „Human Rights Watch" заявила, що організація провела ретельне дослідження в Україні і спілкувалася з великою кількістю провідних журналістів і керівників. „Багато з них на приватному рівні були готові не тільки підтвердити існування темників, а й надали у наше розпорядження копії таких темників. Ми додали їх до нашої доповіді. Це дуже сумна справа, оскільки офіційно Україна виступає за свободу слова. Будь-яке здорове суспільство, яке намагається розвиватись, потребує свободи слова. Але на українському телебаченні тепер така свобода слова прямо придушується".

Обговорюють Волинську трагедію 1943 року

КИЇВ. – Парляменти України та Польщі обговорюють ідею про вироблення спільної заяви щодо Волинської трагедії 1943 року, повідомив 12 березня голова Комітету Верховної Ради з питань европейської інтеґрації Борис Тарасюк. Прийняття такої заяви дозволило б дати збалянсовану оцінку подіям 60-річної давности. Б.Тарасюк не виключив того, що заява могла б бути прийнята на першому засіданні українсько-польської Асамблеї міжпарляментського співробітництва. Він зазначив, що під час його візити до Варшави 10-11 березня неодноразово дискутувалось питання щодо Волинської трагедії. У польському сеймі є „деякі політики, які намагаються звинуватити лише українську сторону в трагічних подіях 1943 року", водночас „мало хто з польських політиків заперечував проти необхідности прийняття формули „вибачаємо і просимо вибачити", яку можна запропонувати, оскільки злочини були здійснені з обох боків", – сказав Б.Тарасюк. Як зауважив депутат, і польських, і українських парляментаріїв турбує, що 60-ті роковини цих трагічних подій можуть повернути „наші країни до взаємної ненависти, тим часом як українці, так і поляки мають бути націлені на майбутнє".

Віктор Янукович у Брюселі

БРЮСЕЛЬ, Бельгія. – 17-18 березня прем'єр-міністер України Віктор Янукович під час своєї першої офіційної візити до Брюселю взяв участь у 6-ому засіданні Ради з питань співробітництва між Україною і Европейським Союзом. Паралельно відбулося підписання двостороннього протоколу між Україною та ЕС про доступ до ринку товарів та послуг в рамках вступу України до СОТ. Також В. Янукович взяв участь у щорічній конференції Україна-ЕС „Ширша Европа: перспективи України". В. Янукович зустрічався з президентом Еврокомісії Романо Проді та з Генеральним секретарем НАТО Джорджем Робертсоном. Одним з головних його завдань було - зав'язати особисті контакти у штаб-квартирах ключових европейських організацій: ЕС та НАТО. Директор центру европейської політики у Брюселі Джон Палмер сказав: „Інтересам Европейського союзу відповідає наявність демократичного уряду, який однозначно підтримує верховенство закону і може бути важливим партнером ЕС у реґіоні. Тому сутність уряду і постать прем'єра є важливими, але нас набагато більше хвилює загальна ситуація в Україні, аніж постать прем'єра". Що ж стосується НАТО, – то ця організація прихильніше відгукувалася на заяви України про пляни вступу. Залишається побачити, чи повністю розвіялася прохолода між двома сторонами, спричинена так званим „кольчужним скандалом".

Славу Стецько поховали біля могили В. Стуса

КИЇВ. – У неділю, 16 березня, в Україні відбулося прощання із головою КУН Славою Стецько, що померла 12 березня у Мюнхені у віці восьмидесяти трьох років. Труну з тілом покійної було встановлено у київському Будинку вчителя, де відбулося прощання, рух по вулиці Володимирській перекрито. Прощатися прийшли голова Верховної ради Володимир Литвин, посол Німеччини у Україні Дітмар Штюдеман, провідник бльоку „Наша Україна" Віктор Ющенко. Після прощання Слави Стецько відбулася жалобна церемонія поховання голови Конгресу українських націоналістів, народного депутата України. С. Стецько було поховано на Байковому кладовищі неподалік від могили українського поета Василя Стуса.

Посадники Києва і Лондону обговорили можливості співпраці

КИЇВ. – Посадник Лондону Ґевін Артур і голова Київської міської адміністрації Олександер Омельченко під час зустрічі 17 березня у Міській раді Києва обговорили можливості співпраці. Ґ. Артур заявив, що він представляє інтереси лондонської „бізнес-еліти", яка хоче наблизитися до української підприємницької спільноти. „Ми переконані, що Україна та Київ мають чудові перспективи, і що ваша країна буде процвітаючою державою. Ми для того й приїхали, щоб подивитися, яким чином можливо тепер розбудувати зв'язки між Києвом і Лондоном. Нас цікавить, щоб було абсолютно однакове ставлення до чужоземних інвесторів, так само як і до вітчизняних. Для цього необхідні сприятливі умови", – сказав він, додавши, що мова йде про комерційне право, правову систему, судову систему, прозорість. У свою чергу, О.Омельченко повідомив лондонського посадника про те, що Київ готовий до співпраці з Лондоном. Під час зустрічі сторони обмінялися також враженнями про зовнішній вигляд европейських столиць – Лондону та Києва. Ґ. Артур відзначив високу майстерність проведених реставраційних та відновлювальних робіт у Києві, зокрема Михайлівського Золотверхого собору. „Якщо місто пишається своєю історією, воно має впевненість у своєму майбутньому", – наголосив Ґ. Артур і зазначив, що „Київ вражає своєю красою і охайністю".

ВР вимагає порушити кримінальну справу про голодомор

КИЇВ. – Верховна Рада вимагає від Генерального прокурора Святослава Піскуна порушити кримінальну справу про голодомор українського народу 1932-1933 років.У лютому під час доповіді на парляментських слуханнях „Про вшанування пам'яті жертв голодомору" голова Верховної Ради Володимир Литвин закликав владу дати політичну і правову оцінку голодоморові. У середині листопада минулого року Народний рух України закликав владу і громадськість створити в Києві меморіал жертвам голодомору в Україні. НРУ також закликав до офіційного оприлюднення державою факту голодомору і кількости його жертв – для осудження українським і міжнародним співтовариством акту ґеноциду проти українського народу. У 1932-1933 роках Україна пережила голодомор, що забрав життя близько 10 млн. осіб, у тому числі чотирьох млн. дітей.

Кількість мільйонерів в Україні становитиме не менше 170 осіб

КИЇВ. – Державна податкова адміністрація України вважає, що за підсумками 2002 року кількість мільйонерів в Україні не зменшиться у порівнянні з попереднім роком і становитиме не менше 170 осіб, заявив 5 березня один із начальників ДПА Сергій Лекар. Водночас С.Лекар зазначив, що зберігається позитивна тенденція збільшення фізичних осіб, які декларують свої прибутки добровільно.

Присвоєно звання лавреатів Всеукраїнської нагороди ім. Івана Огієнка

КИЇВ. – Шести номінантам присвоєно звання лавреатів Всеукраїнської нагороди ім. Івана Огієнка. До складу комітету, який очолює член президії Національної спілки письменників України, головний редактор газети „Літературна Україна" Василь Плющ, увійшли відомі письменники, композитори, викладачі, представники органів влади. Цього року на здобуття нагороди у чотирьох номінаціях було висунуто 22 кандидатів. В галузі літератури отримав письменник з Житомира *Микола Скорський* за книгу *„Життя і творчість Тодося Осьмачки"*. В галузі мистецтва авторський колектив з Києва – *Віктор, Максим, Олексій та Сергій Кононенки* за твори мистецького циклу *„Слов'янський світ"*. В галузі освіти два лавреати: письменник, науковець *Орест Сливинський* отримав нагороду за внесок у вивчення буття українського народу, ролі художнього слова в утвердженні його як державної нації, книгу статей та есе *„Крижмо"*, та письменник, есеїст *Петро Федотюк* – за внесок в культуру і чистоту української мови за збірку *„Добродії та лихотвори"*. В галузі науки – науковець *Василь Німчук* за внесок у редагування *„Українського правопису"*. В галузі громадської діяльности – громадський і політичний діяч *Микола Плав'юк – за заслуги у справі збереження та утвердження державности України*. За традицією, вручення нагород лавреатам відбудеться у Брусилові Житомирської области 29 березня – в день смерти І. Огієнка.

Верховна Рада не поспішатиме з розглядом поправок до Конституції

КИЇВ. – Верховна Рада України найближчим часом не розглядатиме на сесії запропонований Президентом Леонідом Кучмою проєкт закону про зміни до Конституції України. 12 березня відбулася нарада провідників фракцій та керівництва парляменту, на якій було домовлено, що всі пропозиції від депутатів і політичних сил до цього будуть подані до Президентської адміністрації. Провідники фракцій і груп та голова парляменту Володимир Литвин дійшли висновку, що запропонований президентом документ – це не проєкт закону, а тому розгляд його у сесійній залі наразі не потрібен. Депутати вирішили, що кожна фракція вивчатиме цей документ і висловить своє ставлення до нього. Як сказала провідник опозиційної фракції БЮТ Юлія Тимошенко, таким чином „депутати візьмуть участь у всенародному обговоренні", як це запропонував Л. Кучма у своєму указі. У той же час, представник президента у Раді Олександер Задорожний сказав, що Л. Кучма сподівається, що до кінця цієї парляментської сесії депутати підтримають президентський законопроєкт і передадуть його на експертизу до Конституційного суду. О. Задорожний сказав, що Президент не буде проти, якщо проєкт буде змінено з урахуванням пропозицій фракцій і груп. Однак обговорення долі проєкту провідниками фракцій показало, що до цього ще досить далеко. Президент, як твердить його представник О. Задорожний, чекає консолідованої і чітко визначеної позиції парляменту стосовно свого законопроєкту.

Багато киян зараховують себе до середньої кляси

КИЇВ. – Більше половини киян зараховують себе до середньої кляси – при доходах до 300 грн. на місяць. Про це свідчать результати соціологічного дослідження, проведеного в Києві 2 березня 2003 року Всеукраїнською громадською організацією „Об'єднання гуманістів України". Результати дослідження були оприлюднені 5 березня. Багатими вважають себе 2.6 відсотка опитуваних; бідними – 30.4 відсотка; до середньої кляси себе віднесли 55.3 відсотка; і вагалися з відповіддю 12.35 відсотка опитаних. Крім того, 10.45 відсотка опитаних повідомили, що в місяць на члена сім'ї припадає менше 50 грн. доходів усіх видів; 27.3 відсотка – від 50 до 150 грн. на місяць; 36.3 відсотка - від 150 до 250 грн.; 15.4 відсотка – від 250 до 500 грн.; 6.65 відсотка – від 500 до 1000 грн. Ніколи не підраховували свої доходи 5.9 відсотка опитуваних, і не захотіли відповідати на це запитання 1.9 відсотка опитаних.

За матеріялами інформаційних агентств

Україна незадоволена плянами Евросоюзу

КИЇВ. – Цього тижня Европейський союз назвав Україну в числі „держав-сусідів", з якими будуть встановлені особливі відносини, які, проте, не передбачають набуття Україною членства в Евросоюзі в осяжному майбутньому. У відповідь офіційний Київ намагається довести до відома Евросоюзу своє невдоволення найближчими плянами ЕС стосовно розвитку взаємин з Україною. Статус України як „держави – сусідки" Европейського союзу, який визначає ЕС для України, не відповідає стратегічним прагненням офіційного Києва, – заявив 13 березня речник Міністерства закордонних справ України Маркіян Лубківський, коментуючи ухвалену у Брюселі нову стратегію співпраці „ЕС – Україна". „Статус сусіда не зовсім відповідає нашим прагненням. Хоча, з іншого боку, можна позитивно оцінити наявність такого документу, це буде предмет переговорів з нашими европейськими партнерами", – сказав він.

Керівник представництва Европейської комісії в Києві Норбер Жюстен 13 березня повідомив про подробиці ухваленого Комісією ЕС документу „Розширена Европа - сусідство: нові рамки взаємин із нашими східніми та південними сусідами".

Мета документу визначена як утворення зони процвітання та добросусідства зі східніми і південними сусідами, з якими ЕС матиме тісні мирні взаємини та співробітництво. В документі йдеться про співпрацю заради сприяння процесові політичних та економічних реформ, підтримки тіснішої економічної інтеґрації, забезпечення політичної підтримки і допомоги.

„Я знаю, українцям не подобається слово „сусід", але замість того, щоб прив'язуватися до одного слова в посланні розміром на 27 сторінок, ... важливо підкреслити дві головні ідеї нових рамок", – сказав Н. Жюстен.

„По-перше, Україні пропонується новий курс, включаючи, між іншим, перспективу тіснішої інтеґрації у єдиний ринок ЕС, преференційних торговельних взаємин, подальшого співробітництва у сфері культури та взаєморозуміння, інтеґрації у транспортну, енерґетичну та телекомунікаційну мережі та европейський дослідницький простір".

„По-друге, нові рамки забезпечують нові конкретні інструменти для їх втілення, включаючи участь в европейських програмах і діях, нові джерела фінансування, програму дій для України та щорічні огляди".

Президент України Леонід Кучма сказав 14 березня, що Европейський союз нездатний прийняти Україну до своїх лав з економічних причин. Проте офіційні особи Евросоюзу в переговорах з Україною наголошують також на потребі економічних реформ і зміцнення демократії. Міністер закордонних справ Анатолій Зленко, перебуваючи у Берліні, висловив жаль з приводу браку зацікавлення до України з боку Евросоюзу і закликав Брюсель виробити нове бачення східньоевропейського реґіону.

УНІАН

Український батальйон радіяційного, хемічного і біологічного захисту Західнього оперативного командування найближчим часом може вирушити до Кувейту у рамках військової операції в Іраку. 14 березня на полігоні в селі Новий Калинів Львівської обл. відбулись навчання батальйону, в ході яких відпрацьовувалися дії зі знезаражування території після застосування зброї масового ураження. Батальйон з 531 військовослужбовцем укомплектований лише добровольцями-контрактниками й офіцерами, значна частина яких має досвід бойових дій, а також служби в миротворчих частинах у Юґославії і Ливані. Усі вояки заявили про своє бажання поїхати на Близький Схід, а їхні дружини або матері дали письмову згоду на участь у миротворчій операції їхніх рідних і близьких. Оснащення батальйону складається з 165 одиниць спеціяльної техніки, що дозволяє проводити радіяційну і хемічну розвідку, виявляти випадки застосування біологічних засобів, проводити аналізу і визначення типів отруйних речовин, знезаражувати озброєння і техніку.

На фото: вояки проводять „дезактивацію" гвинтокрила під час навчань 14 березня. *Фото УНІАН*

Помер д-р Дмитро Ціпивник

САСКАТУН, Канада. – Тут в неділю, 9 березня, помер на 75-му році життя д-р Дмитро Ціпивник, відомий громадський діяч. Поруч своєї лікарської праці, впродовж двох каденцій він очолював Конґрес Українців Канади. Саме на цей час припало святкування 1000-ліття Хрещення України та 100-ліття поселення в Канаді. Він також був президентом Світового Конґресу Вільних Українців впродовж десяти років, а в останніх роках – головою дорадчого комітету при Саскачеванському уряді для налагодження зв'язків з Україною.

За свою активну громадську працю був нагороджений різними нагородами – Шевченківською медалею КУК, орденом Канади, а з приводу 10-ої річниці незалежности України отримав від Президента України Л. Кучми орден „За заслуги".

Св. п. д-р Дмитро Ціпивник

Д-р Д. Ціпивник уродженець Саскачевану, там же закінчив медичні студії і відкрив приватну практику, рівночасно навчаючи в університеті в ділянці психіятрії. Був членом Українського Лікарського Товариства Північної Америки та директором Канадської Фундації опіки над наркоманами. Д-р Д. Ціпивник був членом ряду медичних організацій, як також був вірним сином Української Православної Церкви.

Україну не можна називати джерелом загрози у реґіоні

ВАШІНҐТОН. – „Наступний Ірак" – під такою назвою 12 березня поважний часопис „Forbes" надрукував мапу світу, на якій проблемні реґіони розбиті за чотирма категоріями, а саме: вибухонебезпечні зони, де осереджується „Аль-Кайда", реґіони з ядерним потенціялом, місця заворушень і нестабільности та реґіони, де точиться громадянська війна.

Автори публікації зазначають, що у світі є набагато більше непогашених вулканів, і графічно позначають найбільш вибухонебезпечні зони. На першому місці у списку країн, що становлять загрозу для світу, зображені Україна і Білорусь.

У коментарі зазначено, що ці країни межують з новими державами-членами НАТО і можуть тероризувати реґіон. Журнал „Forbes", до якого Радіо „Свобода" звернулося за поясненням щодо появи цього матеріялу, заявив: „Експерти, які консультують „Forbes" у сфері міжнародної політики і геополітики, визначили 15 країн, які є в потенційному списку „гарячих точок" у світі. Ці точки визначені на географічній мапі світу".

Посол України в США Костянтин Грищенко вважає, що немає ніяких підстав називати Україну зоною нестабільности. Зокрема він сказав: „На мій погляд, це дуже непрофесійна і тенденційна добірка. Немає абсолютно ніяких підстав заявляти, що наша держава є нестабільною і може через це становити загрозу реґіонові. Україна впродовж всього періоду існування як незалежна держава не мала збройних конфліктів на своїй території, завжди була державою, яка відповідально ставилась до питань реґіональної і загальноевропейської безпеки і стабільности, і які б не були внутрішні процеси, вони аж ніяк не позначаються на загальній стабільності в реґіоні. Навпаки, Україна є фактором стабільности в Европі загалом".

Посольство України в США надіслало офіційного листа за поясненнями до журналу „Forbes".

Радіо „Свобода"

Ґарантії колишнім президентам

КИЇВ. – 7 березня народний депутат, член фракції „Наша Україна" Сергій Терьохін подав законопроєкт про ґарантії Президентові України, що припинив виконувати повноваження глави держави. Закон не поширюється на випадки усунення Президента України з посади у порядку імпічменту.

Особа, що припинила здійснення повноважень Президента України, згідно проєкту користуватиметься правом недоторканости на території України, матиме довічне грошове утримання у розмірі 80 відсотків від заробітної плати діючого Президента, державну охорону, безкоштовне медичне обслуговування, а члени її сім'ї – протягом життя такої особи і впродовж трьох років після її смерти матимуть охорону і медичне забезпечення. Протягом 60 місяців після смерти колишнього Президента України одному з членів його сім'ї, визначеному у заповіті, надається щомісячна грошова допомога у сумі грошового забезпечення колишнього Президента.

Норми цієї статті не поширюються на особу, що припинила повноваження Президента України, з моменту позбавлення волі за рішенням суду, що набрало законної сили.

УНІАН

АМЕРИКА І СВІТ

Експерти занепокоєні станом безпеки ядерних об'єктів Росії

МОСКВА. – Людський фактор у ядерній енерґетиці Росії становить загрозу національній безпеці країни. Про це заявили 17 березня у Москві деякі російські експерти. Соціолог Надія Кутєпова з міста Озерська Челябінської области, де розташований „Маяк" – виробництво з переробки ядерних відходів, стверджує, що закриті міста, або „поштові скриньки", перетворилися на маленькі острівці колишнього СРСР з усіма його пороками, – передусім, суцільним пияцтвом. За даними „Ґрінпіс", чимало співробітників російського Міністерства атому реґулярно приходять до праці у нетверезому стані. Доктор медичних наук Володимир Лупандін зазначає, що адміністрація закритих підприємств часто-густо навмисно наймає на працю алькоголіків, бо вони байдужі до умов праці, не претендують на велику платню та залежні від начальства. „Я вважаю, що суспільство повинно бути поінформованим про справжню ситуацію, котра складається на ядерних об'єктах Росії, – каже еколог з „Беллони" Сергій Харитонов, – бо вона загрожує життю й здоров'ю мільйонів співвітчизників".

Підвищено рівень безпеки країни

ВАШІНҐТОН. – Сполучені Штати Америки 17 березня підвищили рівень терористичної небезпеки – у зв'язку з очікуваним початком воєнної акції проти Іраку. Представник адміністрації США заявив, що це було запроваджено відразу після оголошення Президентом Джорджем Бушем 48-годинного ультиматуму багдадському режимові. Департамент внутрішньої безпеки США повідомив, що підвищені заходи безпеки запроваджуються на летовищах, пристанях, на атомних електростанціях та у системі харчового забезпечення населення.

Лікарів тривожить нова хвороба

ЛОНДОН. – Міжнародні авіолінії перебувають у стані підвищеної готовности – по тому, як Всесвітня організації охорони здоров'я (ВООЗ) попередила про поширення небезпечного, досі невідомого, різновиду пневмонії. ВООЗ закликає намагатись відстежувати симптоми захворювання, яке зараз знане як важкий гострий респіраторний синдром. Поміж його симптомів – висока температура та утруднене дихання. Вірус стрімко поширюється по всьому світу через пасажирів трансконтинентальних авіоліній. Фахівці бояться, що новий вірус може виявитися таким самим небезпечним, як вірус 1918 року, відомий як „еспанська ґрипа", або „еспанка", яка забрала життя двадцяти мільйонів людей. Деякі експерти ВООЗ застерігають, що новий вірус може подвоїти цю цифру. Як вважають, з моменту виявлення у Китаї минулого місяця це захворювання стало причиною смерти дев'ятьох людей. Тридцятидворічний лікар, який, як підозрюють, підхопив вірус у Сінґапурі, зараз перебуває у карантині в Німеччині. Також повідомляють про підозру на випадки хвороби у Канаді, Словенії та на Філіпінах.

В. Путін обіцяє Чечні широку автономію

МОСКВА. – Російський президент Владімір Путін виступив із телезверненням до мешканців Чечні, у якому закликав їх брати участь у референдумі, запланованому на 23 березня, під час якого буде обговорено нову конституцію республіки. Кремль розраховує, що у результаті цього референдуму буде законодавчо закріплено статус Чечні як суб'єкта Російської федерації. Прийняття нової конституції також повинно забезпечити проведення виборів президента і парляменту Чечні. Представники Ради Европи та російських правозахисних організацій називають референдум передчасним і вважають, що Чечня покищо не готова до нього. У своєму телезверненні президент Путін закликав мешканців Чечні взяти до своїх рук долю республіки. Про незалежність мови не йшло, проте В. Путін пообіцяв Чечні надати широку автономію у складі Росії.

Іран готовий відкритися

ТЕГРАН, Іран. – 16 березня Іран заявив , що готовий відкрити свої ядерні об'єкти для перевірок без попередження, в обмін на технічну допомогу з боку міжнародної спільноти. За словами речника міністерства закордонних справ, Тегран готовий до переговорів, але хоче знати, яку вигоду він за це отримає. Іран підписав міжнародний договір про нерозповсюдження ядерної зброї, але досі відмовлявся без попередження пускати на свої ядерні об'єкти інспекторів ООН. Іран відкидає звинувачення США про те, що він розробляє ядерну зброю. Голова іранської Організації ядерної енерґетики Голамреза Аказадех заявив, що рішення погодитися на інспекції залежатиме від того, чи будуть скасовані санкції Заходу проти Ірану.

Вода може бути важливіша, ніж Ірак

ЛОНДОН. – Міжнародна дослідницька група заявила, що нестача води, яка все зростає у світі, у довготерміновій перспективі є набагато небезпечнішою, аніж війна з Іраком. Світова рада з питань води сказала, що питання недостатніх постачань води протягом наступних років іще більше загостриться, якщо уряди країн світу не почнуть приділяти йому якнайбільшої уваги. За оцінками ООН, тепер без доступу до чистої води знаходиться два мільярди людей. Про ці проблеми говорилося на конференції з приводу постачань чистої води, яка нещодавно почалася в японському місті Кіото. Одна з провідних тем обговорення – як збільшити безпечне постачання води, не наносячи шкоди навколишньому середовищу. Бідність та нестача води пов'язані між собою.

У Китаї обрано нового прем'єр-міністра

ПЕКІН. – Новим головою Державного комітету Китайської Народної Республіки став 16 березня 60-річний Вен Цзябао, який досі обіймав посаду заступника уряду Китаю. За його кандидатуру проголосувало майже три тисячі делеґатів Загальнокитайських зборів народних представників. На посаді керівника уряду він змінив 74-річного Чжу Жунцзи, який провів цілу низку радикальних реформ. Вен Цзябао є експертом з питань аґрарного сектора та фінансів. 15 березня на загальнокитайських зборах народних представників було обрано також нового голову КНР. Ним став 60-річний Ху Цзіньтао. Таким чином у Китаї відбулося зміна поколінь у керівництві країни.

Американські кораблі прямують до Червоного моря

ВАШІНҐТОН. – Сполучені Штати передисльоковують понад 10 кораблів та підводних човнів з Середземного до Червоного моря, звідки вони зможуть у випадку війни обстрілювати крилатими ракетами цілі в Іраку. Кораблі передисльоковують через стурбованість американців тим, що Туреччина може не дозволити лети крилатих ракет над своєю територією. З нових позицій ракети пролітатимуть через повітряний простір Савдійської Арабії. Американський командувач збройним континґентом у реґіоні генерал Томі Френкс каже, що його війська готові до бойових дій. Він підкреслив, що не має сумнівів стосовно того, хто буде переможцем.

Сеул закликає до мирного розв'язання ядерної кризи на півострові

СЕУЛ, Південна Корея. – Південна Корея заявила, що нинішня криза навколо ядерних претензій Північної Кореї має бути розв'язана мирно, щоб уникнути нищівних наслідків війни. Президент Південної Кореї Ро Му Хен заявив, що перспектива війни на північній частині півострова в одну мить знищить добробут його країни. Президент зробив таку заяву услід за твердженнями американців, що Північна Корея вже за кілька місяців буде здатна виробляти збагачений уран для ядерної зброї. Президент Південної Кореї заявив, що розв'язання цього питання є для Сеулу пріоритетом.

Спільні маневри США і Південної Кореї

ВАШІНҐТОН. – Сполучені Штати посилають у Південну Корею шість літаків-невидимок „Стелз" – для участи у спільних маневрах. Представник Пентагону 12 березня заявив, що рішення тимчасово розташувати у Південній Кореї літаки Ф-117 ніяк не пов'язане зі зростанням напруженості у відносинах із КНДР. Президент Південної Кореї Ро Му Хен, виступаючи у парляменті, закликав до зміцнення зв'язків із Вашінґтоном, наголосивши при цьому, що співпраця зі США в оборонній сфері відіграє важливу ролю у ґарантуванні безпеки його країни. США провели випробування найпотужнішої авіаційної бомби, яка отримала назву „мати усіх бомб". Випробування було здійснене у Фльориді. Бомба наводиться на ціль за допомогою супутників. Її потужність – 9 з половиною тон вибухівки – майже удвічі більша, ніж у тієї, яку скинули у Афганістані півтора року тому, щоб знищити підземні тунелі Бора-Бора.

За повідомленнями ЗМІ

Створено перший український електронічний словник

КИЇВ. – 3 березня в Національній Академії Наук України відбулася презентація першого українського електронічного словника. Мовознавці створювали його майже три роки. В найближчий час відповідна версія цього словника з'явиться і в Інтернеті. Щоб відтворити вміст цієї праці на папері, треба було б витратити 140 тисяч друкованих сторінок, адже база даних містить понад 150 тисяч слів і майже три мільйони словотворень. Тим часом словник повністю вміщується на одному лазерному дискові.

Присутній на презентації голова Верховної Ради Володимир Литвин сказав про цю помітну в культурному житті України подію: „Мені дуже приємно, що саме Національна Академія Наук презентує сьогодні іноваційні унікальні наукові досягнення в такій, здавалося б, архаїчній і консервативній ділянці, як мова. Вперше за всю історію вітчизняного мовознавства українська мова отримує свій технологічний статус".

Також високо оцінив словник віце-прем'єр-міністер з гуманітарних питань Дмитро Табачник: „Це не тільки словник – це унікальна пошукова система, яка особливо важлива і для наукової, і для творчої праці. Йдеться про вдало знайдений і втілений прообраз майбутнього підручника".

Словник дозволяє моментально знаходити фразеологічні звороти, синоніми, антоніми, які поміщують певне слово у багатющий лексикографічний контекст.

Від дня презентації донині, тобто за пів місяця, вже виготовлено 30 тисяч лазерних дисків зі словником. Десять тисяч з них передано до шкіл, хоч не всі вони зможуть негайно скористатися цим високотехнологічним набутком, оскільки сучасні комп'ютери в школах України все ще є великою рідкістю.

УНІАН

Чи український...

(Закінчення зі стор. 1)

співробітникам Інституту і Фундації заходити по одному до будинку, аби кожен зміг взяти свої особисті речі. Всіх разом працівників до будинку вони не допустили. Протягом кількох діб ченці і група бабусь перебували в будинку, ночували в його приміщеннях. Їм регулярно приносили з монастиря харчі. Здавалося, що ситуація стабілізувалася. Однак уранці в неділю, 9 березня, коли на Хрещатику розпочалася акція опозиційних сил, захопники напали на вісьмох міліціонерів, що чергували в будинку, викинули всіх на вулицю й захопили вже весь будинок.

Приміщення в згаданому будинку Інститут демократії ім. Пилипа Орлика, орендує в державної корпорації „Украгропромбуд" вже понад десять років, і в травні 2001 року, від імені Інституту та Фундації, Інститут поновив договір про оренду на три роки та здійснив капітальний ремонт приміщень. Конкретно, Фонд державного майна – власник будинку – дав вказівку управителеві будинку, „Украґропромбудові", (далі – УАПБ) укласти з Інститутом договір про оренду.

У липні 2002 року корпорація УАПБ, не поставивши Інститут до відома, розпочала лобіювання у Кабінеті міністрів України з метою передати будівлю в розпорядження Свято-Введенського монастиря Української Православної Церкви Московського патріярхату, аби Церква могла фактично управляти цим майном від імені держави.

У розпорядженні Кабінету міністрів йдеться про передання згадуваного будинку монастиреві лише в користування, власником же його, очевидно, залишається держава. У свою чергу, Фонд державного майна, як організація, що управляє цим майном, двома листами (останій із датою 11 лютого 2003 р). на адресу Маркіяна Білинського підтвердив, що договір оренди, укладений з Інститутом на це приміщення, залишається чинним до закінчення терміну, на який його укладено, тобто до травня 2004 року.

Саме в тому приміщенні містяться канцелярії Інституту та Фундації „Україна - США", діяльність яких протягом всіх цих років полягає в сприянні демократичним реформам в Україні. Серед іншого, ці дві установи організували навчання сотень українських політиків, урядовців і підприємців у Сполучених Штатах, де вони вивчали сучасні методи господарювання та переймали досвід місцевого самоврядування в Америці.

Цю працю високо оцінив Президент України Леонід Кучма. З нагоди десятої річниці Незалежности Української держави він нагородив президента Фундації „Україна – США" Надію МекКонел орденом „За заслуги" III ступеня – за вклад у розвиток взаємин між Україною та США.

Тим часом 11 березня ц. р., близько другої години дня, ченці монастиря і миряни змушені були звільнити захоплений ними будинок, забравши звідти всі свої речі культового й побутового призначення. Міліція замкнула будинок, і ним ніхто не користуватиметься, аж доки відповідного рішення не ухвалить суд.

Директор Інституту демократії ім. Пилипа Орлика Маркіян Білинський вважає, що таку розв'язку спричинили тверді дії, до яких нарешті вдалася міліція. У перші дні конфлікту працівники Печерського районного відділу міліції займали споглядальну позицію. У приватних бесідах вони пояснювали це тим, що не хочуть спричинити конфлікту між владою і Українською Православною Церквою Московського патріярхату. Маркіян Білинський вважає, що наполегливі скарги до Київського міського управління міліції дали свій результат. Печерський районний відділ міліції отримав вказівку діяти згідно із законом. Керівництво Української Православної Церкви Московського патріярхату нібито було попереджено, що у випадку незвільнення будинку проти захопників буде застосовано силу.

Тепер справу розглядатиме суд. Маркіян Білинський наголошує, що навіть якби монастир мав рацію на двісті відсотків, то і в цьому випадку захоплювати приміщення силою є протизаконним актом. Спір з самого початку мусив би розглядатися в цивілізованому порядку, тобто в суді. „Український закон захищає права орендаря, - каже Маркіян Білинський, - І якщо в будинку змінився користувач, як сталося в нашому випадку – будинок був переданий від „Украґропромбуду" до монастиря - то це не значить, що орендаря можуть викинути на вулицю. Він має право користуватися орендованим приміщенням аж до закінчення договору про оренду. Ми уклали такий договір до травня 2004 року. Крім того, Інститут і Фундація вважають, що рішення про передання будинку в безоплатне користування монастиреві було прийняте з порушенням встановленого порядку. Ці дії також можуть бути оскаржені в суді".

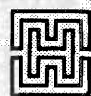
Вищеописаний конфлікт – не перший, який стався у Києві за участи Української Православної Церкви Московського патріярхату. Щонайменше двічі представників цієї Церкви звинувачували у насильницькому захопленні приміщень. Але вперше справа дійшла до суду.

Для організацій, які сприяють демократичним процесам в Україні, є важливим довести, що вони обстоюють свої законні права.

(Автор статті Оленка Добчанська є співпрацівником канцелярії Фундації „Україна-США" у Вашінгтоні).

5 березня працівники Інституту і Фундації „Україна – США" не змогли розпочати працю, оскільки ченці та намовлені ними люди не пускали нікого в будинок.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА

„Ми - частина українського народу"

Виступ голови НТШ-А д-ра Лариси Залеської-Онишкевич у Верховній Раді України 12 березня 2003 р.

Шановні депутати – представники українського народу!

Я вдячна, що я, з-поза океану, можу звертатися до вас у Києві саме українською мовою, мовою наших предків – на землі наших предків. Насріднить українська мова, яку, на жаль, понад два століття чужі сили жорстоко придушували.

Тому 70 років італійський консул Серджіо Ґраденіґо висилав з Харкова щотижневі звідомлення своєму урядові про події в Україні. Він дуже добре зрозумів не тільки, чому радянський режим здійснював голодомор, але також нищення української мови. Так, 22 червня 1933 року консул передав вістку, що уряд навіть увів зміни в правописі (викинув кличний відмінок, щоб зблизити мову з російською); консул передбачив, що „з української мови залишиться тільки те, що буде потрібне політиці Москви, щоб висувати претензії на польську Україну".

А 1 жовтня 1933 року він писав, що „в пустелі, створеній голодом, прибічники Сталіна скоротили навчання українською мовою вже для менше, як половини населення". Крім того, „російські (слова) та (чужі) вислови з різних мов доведуть до того, що в українській мові „залишиться мало що українського".

Шановні Представники України! Це були спостереження і передбачення чужинця – який у той злощасний 1933 рік бачив всю голу правду, бачив і геноцид, і навіть лінґвіцид. Того ж року Андрій Хвиля, народний комісар освіти, признався: „В питаннях термінології, граматики, українського правопису проведено роботу в нарямкові ліквідації всього шкідництва на мовному фронті", ... а виправдувався він тим, що „ми нищимо... українську буржуазну культуру".

Яка це сила уцілілої частини зраненого народу, що помимо намагань злити українську мову з іншою, помимо саме для цього зроблених змін правопису, помимо тисяч і тисяч заборонених українських слів, що редактори українських видавництв діставали від режиму для виполювання українського елементу з писаного слова – сьогодні і ви, і ми говоримо українською мовою, і українська мова є державною мовою. І такою вона зможе вижити, якщо вона матиме своє власне повноцінне життя.

Українська мова майже чудом пережила всі царські заборони й укази, пережила більшовицькі директиви про злиття мов і народів, і діждалася відновлення своєї держави. Та були десятиліття, коли доля закинула сотні тисяч українців на другий берег океану, де багато з них зберігали цю святість - українську мову. Наші батьки тому опинилися так далеко від рідних берегів, бо знали, як на українських землях відбирали українцям рідну мову і саму українську сутність, а часто і життя. Тому ми, їхні діти і внуки за океаном, вивчали українську мову і культуру по суботніх школах українознавства, спонзорованих українськими громадами, і вивчали українську мову в університетах, завдяки зібраним коштам нашої громади.

Адже ми – також частина українського народу. І ми, українські науковці за океаном, дорожимо нашим скарбом – українською мовою. Українською мовою ведуть свою наукову діяльність такі установи, як Наукове Товариство ім. Шевченка (найстарша українська наукова установа, якій майже 130 років) та Українська Вільна Академія Наук. Ми намагаємося доповнювати українське друковане слово – слово повноцінної Української держави. Якщо Україна шануватиме свій прецінний успадкований скарб – свою рідну мову, то не перерве тих незримих ниток, що пов'язують діяспору з Україною. Бо без спільної української мови ми не зможемо надавати підтримки Україні, а Україна – нам.

Тепер треба надавати якнайбільшу конкретну, адресну підтримку українській мові, в пам'ять тих 7 або 10 мільйонів, яких заморили голодом у 1933 році, і мільйонів, які загинули в концтаборах, яким не дали змоги жити серед рідної мови й увійти в інтелектуальний і творчий потенціял країни.

Це, може, й остання нагода дати українській державі, а з тим і українській мові – повні права та престиж, бо мова – наша душа і наше обличчя в Европі і в світі. Українська мова має своє глибоке коріння і має право рости у єдиній українській землі. А слово за вами, шановні законодавці – створити українській мові сприятливі умови для існування у друкованому слові, у засобах масової інформації і комп'ютерах, в уряді, в освіті. Бо, як сказав недавно шановний голова Верховної Ради: „Мова – це нація, мова – це держава". Так! Коли держава й мова мають одне обличчя, держава має силу і пошану.

Нові українці за кордоном

Друга світова війна вихлюпнула велику хвилю українців за межі рідної землі, зв'язки з якою вони втратили на багато років. Хрущовська „відлига" породила у них надію на спілкування з Україною, але режим Брежнєва знову відсунув закордонне українство у стан „ворогів народу". Тільки з проголошенням незалежности України стали можливими відвідання батьківщини, участь у її політичному, громадському і культурному житті. Цією можливістю активно користуються закордонні українці, котрі співчувають і всіляко допомагають своїм землякам на батьківщині.

Проте за останнє десятиріччя усе настійніше утверджується неочікуване явище: українці масово покидають свою незалежну державу. Демографи полічили, що за 1987-1996 роки з України емігрувало майже півмільйона осіб. Тепер це число, зрозуміло, значно зросло. Число людей, які за роки незалежности добровільно виїхали з України, перевищує число біженців в роки Другої світової війни. Серед емігрантів спершу переважали євреї, які виїздили на постійне проживання до Ізраїлю, США, країн Европи. Але за ними потяглася так звана „човникова хвиля" українців-заробітчан. У США через певну замкненість кордонів їх менше, але в Німеччині, Еспанії, Італії, Португалії, Польщі, Чехії та інших країнах число тимчасових робітників стає настільки відчутним, що деякі уряди вже впроваджують правові норми існування цих спільнот. Виїзд українців на заробітки набув такої масовости, що український уряд від 1993 року скасував реєстрацію тимчасових виїздів.

Українці виїздять за кордон ненадовго, залишаючи свої родини і періодично їх відвідуючи. Але певна частина заробітчан усе ж залишається в нових для них країнах назавжди – одружуються, засновують свої підприємства.

Дехто схильний вважати ці українські верстви байдужими до свого походження, мови і культури. Але факти доводять інше. З нашої редакційної пошти відомо, що нові українці за кордоном легко об'єднуються, засновують клюби і школи. Такі об'єднання в Португалії, Ізраїлі, Греції доповнюють географію традиційної української діяспори.

Міграційні процеси тривають і у так званій східній діяспорі, на теренах колишнього СРСР. Поряд з національним пробудженням тамтешніх українців, які масово почали творити свої національно-культурні об'єднання (східня діяспора відроджує своє українство, тоді як західня дбає про його збереження), десятки тисяч їх потягнулося на батьківську землю, не завжди до них гостинну, але милу.

У Конституції України (ст. 12) записано: „Україна дбає про задоволення національно-культурних і мовних потреб українців, які проживають за межами держави". Реальна оцінка стану справ свідчить, що цей запис передовсім стосується саме нових українців за кордоном, але покищо допомога державі цій категорії населення залишається лише побажанням.

Отже, тепер у світі, крім давніх емігрантів з України часів Другої світової війни та порівняно невеликого числа потерпілих від комуністичного режиму дисидентів, з'явилася потужна хвиля людей, які не поривають зв'язків з батьківщиною, але змушені віддавати свої здібності і працьовитість іншим народам. Це явище має стати предметом пильної уваги уряду України, її законодавців, соціологів та демографів, якщо вони не хочуть остаточно втратити цей прошарок переважно обдарованих та ініціятивних людей.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про львівських батярів

Симпатичний допис Андрія Миськова в попередньому числі „Свободи" про львівських батярів, та ще й підкреслений батярською поезією „Тільку у Львові", нагадав і мені зустрічі з цією цікавою і романтичною гілкою населення мого таки ж Львова.

Моє знайомство з ними було посереднє, але не менше цікаве для мене, а залишило воно подив з цієї оригінальної групи жителів родинного міста.

Бо вони, батяри, хоч і відомі з діяльности не вельми позитивної, також уславили себе чимсь справді гідним подиву. Якесь у них було гостре відчуття ієрархії, пошанування до старших чи до таких, що були варті такого пошанівку. Було також у них особливе наставлення до відомих у громаді осіб та до їхньої професії..

Тому, може, для мене вже в дитячому віці окреслення „батяр" не викликало страху чи насторожености, а навпаки. Може це тому, що, перебуваючи часто у домі мого діда С. Федака, я могла цих батярів спостерігати, бо були вони постійними „гостями" – клієнтами у дідуся-адвоката, який їх боронив у дрібних кримінальних справах, а ближче їх пізнавши, був до них завжди привітливий та доброзичливий. Батяри приходили часто до його канцелярії, шанобливо, терпляче стояли, іноді досить довго, в передсінку, знаючи, що „пан меценас", як його називали в тодішній говірці, їх таки вислухає, порадить і допоможе.

Довгі роки батярський „кодекс" містив у собі виразну заборону робити абияку шкоду дідові чи членам його родини. Пригадується характеристичний припадок, коли дідо, завжди задуманий, мовби відчужений від дійсности, проходячи вулицею Академічною „загубив" – як виправдувався перед бабунею, свій гаманець, в якім, крім грошей, була ще важлива адвокатська виказка і т. зв. „леґітимація". Декілька годин пізніше до діда прийшла делеґація батярів, щоб віддати гаманець з незачіпаним вмістом та вибачитися за того „ніцпоня"-батяра, що смів його украсти у „пана меценаса". Ще інший зворушливий мій спомин щодо цікавого джентельменства чи певного почуття „гонору" у львівських батярів. Коли заарештувала польська поліція мою наймолодшу тітку Дарію і вона опинилася у славній тюрмі на „Бриґідках" за приналежність до УВО, вже день пізніше з'явилася у діда в канцелярії група львівських батярів, щоб запевнити дідуся і бабусю, що вони вже дали доручення своїм „дівчатам", які саме „сидять" за малі крадіжки або проституцію, добре пильнувати „панну меценасівну", щоб не сталася кривда, щоб мала що їсти та добру опіку. Про цю справжню опіку розповідала тітка з великим сантиментом та з вдячністю на адресу батярів.

Ось так пізнавши батярів з їхнього надзвичайного ставлення до родини „пана меценаса", я мала до них великий сантимент, навіть довір'я. Один тільки викликував незрозумілий страх. А був це тільки напівбатяр, який, однак, був добре знаний у передвоєнному Львові тим, що жив на вулицях, не відомо як і за що. Але постійно співав знану нам – львів'янам пісеньку „Бувай ми здорова"... Звичайно вранці, як я їхала до школи, він сідав до „трамваю" і співав на цілий голос „Трамвай за трамваєм"... і т. д. І хоча в змісті було „я вже від'їжджаю", він сидів далі закутаний в брудне лахміття і співав на цілий голос. А мені було чомусь страшно і я тужила за справжніми батярами, що стояли у дідовому передсінку, терпеливо і мовчки вичікуючи „пана меценаса".

О-КА

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз SVOBODA Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор – Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи"
Адміністратор Володимир Гончарик (973) 292-9800 (дод. 3041)
Керівник відділу оголошень
Марійка Осціславська (973) 292-9800 (дод. 3040)
Передплата - Марійка Пенджола (973) 292-9800 (дод. 3042)

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Український центр в Люрді житиме

Дякую за поміщення у „Свободі" звернення про допомогу на Український центр в чудодійному Люрді. Дякую також жертводавцям, які дбають, щоб наш осередок в Люрді зберігався на славу України та нашої церкви.

До Люрду прийшло багато листів від українців із цілого світу. Я саме захворів, то відповідь на ці листи дав наш Владика з Парижу Михайло Гринчишин. Деякі листи є дуже зворушливі. Як приклад подаю лист від отця диякона Михайла Бозьо з Америки:

„До глибини душі й серця припали нам ваші слова журби за збереження цього прецінного надбання, яке ви своєю невтомною та ревною працею придбали на прославу Пречистої Діви Марії і на спасіння душ наших віруючих християн. Болюче відчуваємо згадку про українську каплицю з написом „Вівтар України", що тепер є у жалюгідному стані. Ми з дружиною Софією відвідали Люрд з групою прочан й випрошували у Пречистої Діви Марії ласки для нашої Церкви і народу. Мати Божа зглянулась на наші й інших мольби і привернула нашому народі цей неоціненний дар".

Український центр в Люрді – то наше спільне добро, тому дбаймо про його існування, присилаючи свої пожертви на адресу: о. Pryjma Wasyl, 8 bis Rue de L'Ukraine, 65100 Lourdes, France.

о. Василь Прийма,
Люрд, Франція

Будуємо український осередок в Румунії

1 вересня 2002 року в Сучаві відкрилась перша українська православна парафія для української громади нашого міста та околиць. Правимо Службу Божу в орендованій румунській церкві. Побудова власної Української православної церкви пробудила б національну свідомість українців і тоді число наших віруючих зросло б.

На прохання української громади міста та Союзу українців буковинського округу Православна Архиєпископія Сучави та Радівців погодилася заснувати цю парафію та призначила священиком Михайла Магяра, випускника Теологічної Православної академії Клуж-Напоки та магістра прав людини Букарештського університету. Він є душею побудови церкви та парафіяльного будинку, як осередку духовної культури українців. Вже виділено місце для побудови, підготовлено документи. На будівництво духовного культурного центру в Сучаві потрібно близько 600 тисяч долярів.

За подальшими інформаціями просимо писати на слідуючу адресу: Pr. Mihai Maghiar, Str. Aleea Jupiter, nr.8, bl.129, sc.A, ap18, Suceava, 5800 Romania. Тел.: (004) 0745-46-79-28, електронна адреса: maghiar.mihai@personal.ro

Борислав Петрашук,
Сучава, Румунія

Добре вчать дітей у Павлівці

Село Павлівка Івано-Франківської області – рідне село мого чоловіка Романа Байляка, тому, перебуваючи в Україні, я з особливою цікавістю відвідала у Павлівці сільську школу. У ній тепер є 17 клясів, у яких навчається 350 дітей. Очолює школу Заслужена вчителька України Олеся Тачинська-Табачин. Діти в школі дуже чемні – на перервах не бігають, не галасують, а коли минають вас, то обов'язково вітаються. Кляси не переповнені, що дозволяє учителям більше уваги приділити кожному зокрема учневі. За таких умов діти стають сміливішими, відверто висловлюють свої думки. При цьому зростає авторитет учителя, формується характер учня. Особливо були раді нашій зустрічі першоклясники вчительки Віри Синишин, але приязна атмосфера витворилася при спілкуванні з усіма учнями.

Щоправда, на початку листопада, коли я відвідала школу, у ній ще не було опалення і діти перебували у теплому одязі, а деякі – в рукавичках. Мені пояснили, що таке діється у багатьох школах України, а у Львові я сама в цьому переконалася. Проте владу це мало тривожить...

У клясі Галини Попадинець діти гарно читали вірші, а один учень заспівав дві пісні. Велику цікавість виявляють діти до історії України, яку викладає Богдан Когуч, який водночас завідує історичним музеєм. Це, власне, музей Юліяна Целевича. Діє при школі також художній музей, у якому представлені картини уродженця села Дмитра Попадинця. Усе село показане у його творах.

У багатій шкільній бібліотеці зібрано багато книжок різних часів видання. Серед них є твори сучасних письменників і поетів.

Добре обладнані кабінети фізики і біології.

Кожного понеділка діти починають день з молитви, на що погодилися батьки різних конфесій. Учні вивчають також основи християнської етики.

Проте школа потребує сучасного технологічного обладнання, тому ми замовили для неї комп'ютер, копіювальну машину і друкарку. Серед українців за кордоном є вихідці з Павлівки, які теж хотіли б допомогти школі рідного села. Щоб спільно про це порадитися, подаю своє число телефону: (631) 298-9666.

Анна Байляк,
Метітак, Н. Й.

Ще одна втрата для громади

Український народний дім (УНД) в Нью-Гейвені продано. Наші батьки купили його недалеко від церкви. На подвір'ї дому, за пожертви громади – один доляр річно, побудували будинок Рідної школи ім. Митрополита А. Шептицького. Священики домовилися, що релігії греко-католицького обряду вчитиме о. Чомко, релігії православного обряду – о. Чернявський, бо з'єдналися Школа ім. А. Шептицького і церковна. Усі інші функції взяла на себе школа при церкві св. Михаїла.

По роках будинок школи вимагав направи, а не було фінансів, то управа УНД вирішила цей будинок ліквідувати. До Народного дому також люди перестали приходити. Управі не лишилося нічого іншого, як будинки продати.

У Нью-Гейвені є знаний на усю Америку Єльський університет, але індустрії та інших підприємств місто має небагато, тому люди виїздять до Нью-Йорку, Чикаго, Дітройту, Клівленду, де можна дістати працю.

Нью-Гейвен був першим у США містом, де на 22 Січня пластуни і сумівці складали вінки до пам'ятника героїв, а в центрі міста повівав на щоглі синьо-жовтий прапор. До нас приїздили представники українських громад з багатьох міст на українські свята. Але перестали існувати Пласт, СУМ, Рідна школа ім. А. Шептицького, Український народний дім, дві дружини копаного м'яча („Довбуш" і „Крила"), відбиванкова дружина жінок, 66-ий Відділ СУА, Осередок дивізійників, два хори (Національний і Союзу Українок).

Будинки Народному дому продано за 132,304 дол. Половина цієї суми пішла у Фонд „Діти Чорнобиля", а друга половина – на сиріт в Україні. Ліда Кенек, яка провадила продаж, свою частину в сумі 8,550 дол. теж віддала порівну у фонд „Діти Чорнобиля" і на сиріт на Україні.

Усе ж без жертвенної громади не було ні УНД, ні школи в нашому місті.

Богдан Данко,
Нью-Гейвен, Кон.

Хочемо працювати в українській школі

На американській землі я перебуваю близько року. До США ми приїхали з Чернівців на постійне проживання. Моя сім'я: мені – 44 роки, дружині – 41, є два сини – 19 і 16 років. Своє життя ми з дружиною присвятили школі. Я працював спочатку вчителем початкових клясів, згодом учителем історії, а вона – вчителем української мови та літератури.

На західньому узбережжі США, на жаль, ми не зустріли зацікавлености українців у вивченні рідної мови. Прикро, що серед близько 45 тисяч українців нашого штату є тільки дві недільні школи.

Читачами „Свободи" ми стали відразу, близько п'яти місяців тому. Нам приємно і цікаво читати тижневик.

Стало легко на душі та серці, коли довідалися про життя українців на східньому березі Америки. Ми відчуваємо, що там вирує українське життя, дітям потрібна рідна, батьківська мова.

Коли б знайшлася українська громада, зацікавлена в організації української професійної школи, для дітей від 5 років до 21 року, то ми змогли б переїхати туди і нести українські знання. Наша адреса: 12404 E. Gibson Rd#F-328, Everett, WA 98204.

Михайло Бендзар,
Еверет, Ваш.

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНСОЮЗУ ПОШУКУЄ ЧЛЕНІВ, ВЛАСНИКІВ ВИВІНУВАЛЬНИХ ГРАМОТ, ЯКИМ НАЛЕЖАТЬСЯ

ЗВОРОТИ ВИВІНУВАЛЬНИХ СУМ (ENDOWMENTS)

За інформаціями проситься звертатися до секретаря відділу, або до Головної Канцелярії

Згідно зі стейтовими забезпеченевими законами грошові звороти вивінувальних грамот мусять бути своєчасно виплачені. В іншому випадку ці гроші УНСоюз мусить передати стейтовим властям. Щоб ці гроші були належно виплачені Головна Канцелярія пошукує власників вивінувальних грамот і звертається до читачів наших видань, яким є відомі адреси осіб у поданому внизу списку повідомити Головну Канцелярію Українського Народного Союзу на число: 1-800-253-9862

Відділ	Прізвище, ім'я	Число грамоти	Дата дозрівання	Сума
5	WILLIAM BILEWICH	A183537	4/28/02	1,000
5	A S GRIPPO	J095990	2/28/03	2,000
5	ANDREW M KUCHAR	A093924	5/28/00	8
5	MARK T MASLOWYCZ	J087484	11/28/93	12
8	YULIAN MUZYKA	A166308	3/28/94	655
8	C E SHEWCIW	J093875	4/28/97	1,000
12	ADRIAN T SLYWOTZKY	J093550	12/28/99	466
13	ANNA M DEMCZAR	A185303	3/28/03	1,000
13	ANDREW S KUZMICH	J091622	11/28/97	635
13	MATTHEW J KUZMICH	J093827	3/28/00	466
15	N R BECKS	J092703	11/28/98	1,000
15	LARISSA HARASYMIW	A185058	2/28/03	1,000
15	S J KERDA	A184660	12/28/02	1,000
15	MICHAEL P OKREPKIE	A181311	12/28/00	1,000
15	BOHDANNA PRYNADA	A185055	2/28/03	5,000
15	NATALIE O SOKIL BEJ	A184546	12/28/02	1,000
15	CATHERINE M SOKIL MILNIKIEWICZ	A184547	12/28/02	1,000
15	ROMAN SURMAJ	A181513	1/28/01	197
15	M A WOLOSHYN	J098087	2/28/03	7,500
16	IWANNA D HANKEWYCZ	A183494	4/28/02	1,000
16	DAMIAN KOWAL	J086803	4/28/93	82
22	JERRY S PERUN	A190119	9/28/98	5,000
25	L A BILYNSKY	J095649	7/28/02	828
25	HELEN CHOMIAK	A180493	5/28/00	2,000
25	DANIEL I GALADZA	J095885	12/28/02	736
25	CHRYSANNA A HUHLEWYCH	A184241	10/28/02	146
25	MARTA H KOROLEWICZ	A162689	3/28/93	2
25	HENRY KRYSZTOFIK	A181021	9/28/00	134
25	CATHERINE M SHINDLER	J094671	6/28/01	1,000
25	IRINA SHIROKOBRODSKY	A175244	11/28/97	141
25	BOHDAN A SWYSTUN	A185489	11/28/02	639
25	LUBOMYR MD WOROCH	A184741	12/28/02	235
25	MARIA F ZAYAC	A164933	11/28/93	35
27	ANDREW BURAK	A185216	3/28/03	2,000
27	N L HELLRIEGEL	J096030	3/28/03	1,000
27	EUGENIA OLESNICKY	J095451	5/28/02	353
28	T J HUSIJ	J095124	12/28/01	526
28	HANS G MYKYTYN	A163258	5/28/93	436
28	S E SCHOENFELDT	A159446	3/28/92	1,000
38	ANNE RAKUSCH	A185173	3/28/03	1,000
39	SARA J KITT	J095719	10/28/02	1,000
39	WILLIAM C PRUSINOWSKI	J097657	7/28/02	3,000
42	MICHAEL P CELUCH	J095651	9/28/02	1,000
42	DARIA A SZKWARKO	J098891	6/28/02	5,000
45	A S BANACH	A181775	3/28/01	917
45	A M CALVITTI	J096366	8/28/01	696
45	J A CALVITTI	A175867	12/28/97	918
45	J DACYNA	A185334	3/28/03	1,000
45	GREGORY DUBAK	J093956	6/28/98	2,000
45	VICTORIA J GILL	J089340	8/28/93	274
45	C GRYGIEL	A188038	1/28/03	1,000
45	WOLODYMYR JARYMOWYCZ	A185257	3/28/03	2,000
45	ANDRIY R PAZUNIAK	J097427	3/28/03	1,000
45	SCOTT E RULE	J097115	9/28/02	53
45	ANNA L SCHUMITZKI	A164548	10/28/93	20
45	ANNA YAWORSKY	A182720	11/28/01	139
48	ANNA T KARACZ	J092058	4/28/96	34
48	PAUL A. KOWALENKO	A185059	2/28/03	1,000
51	STEFANIA KUCHNIJ	A165247	12/28/93	40
55	ANDRIJ A CHARCHALIS	A182489	9/28/01	960
55	ALEXANDER M KOSS JR	A182924	12/28/01	2,000
55	TERESA M. MACUK-TYNDALL	A182706	11/28/01	1,000
57	LINDA COTCH	A184953	1/28/03	1,000
63	S E TURKO	J096036	3/28/03	1,000
70	JOHN PANKO	A178117	1/28/99	3,000
76	LINDA J. KLEBAN	A182395	9/28/01	1,000
76	R C KRYCAK	J095548	7/28/02	1,500
76	L NAYDAN	J095536	7/28/02	5,000
78	CATHERINE JENKINS	A185175	3/28/03	1,000
78	KENNETH M. JENKINS	A185174	3/28/03	1,000
83	JESSICA A. GRONS	A994650	6/28/01	784
83	N J GRONS	J094651	6/28/01	784
83	A A HAWRYSZ	J097159	10/28/02	988
83	W D KUSZNIR	J097355	2/28/03	1,000
83	W D KUSZNIR	J097380	3/28/03	1,000
83	MICHAEL J ZDOROW	J092833	12/28/96	500
88	ANDREW P NERDAHL	J095775	11/28/02	283
88	N SAVESKIE	J098002	1/28/03	1,000
94	S J CHOWNYK	J096040	3/28/03	5,000
94	M C DZUL	J097356	2/28/03	34
94	LYDIA KOLODCHIN	A184305	11/28/02	1,000
94	LYDIA KOLODCHIN	A184495	12/28/02	1,000
94	ADAM C MARKHAM	J096039	3/28/03	5,000
113	JACK N DAVIS	A179234	9/28/99	143
113	JEFFREY J ELKIN	A185314	1/28/03	27
113	CHARLES A GAMBLE	A178931	7/28/99	39
113	DAVID M GRAY	J091856	1/28/98	60
113	JAMES M NEMCHECK	A177668	11/28/98	39
114	JENNIFER M KOSLENKO	J092153	4/28/94	335
114	E V MACKIEWICZ	J096889	6/28/02	1,000
114	M K MACKIEWICZ	J095846	12/28/00	1,000
116	A B ZELECHIWSKY	J098011	1/28/03	1,000
125	GEORGE G RYCHTYTZKYJ	A183006	12/28/01	921
127	ANDREW DMYTRIJUK	J095838	9/28/02	500
127	KRISTINA A KOZLOWSKI	J094713	7/28/01	1,000
128	STEVEN E FEDON	A184214	10/28/02	1,000
128	ANDREW P HORBOWYJ	A182601	10/28/01	1,000
130	E BUCZEK	J096044	3/28/03	1,000
130	IWAN KORDUBA	A184146	10/28/02	1,000
131	PAWLO HODOWANY	J089650	12/28/91	863
131	ANDREA CAROLINE IWANIUK	J098052	2/28/03	1,000
131	PAUL M KALMUK	J089348	8/28/93	102
131	JULIAN E. KULAS	A179743	12/28/99	1,000
131	NATALIE KYKISZ	A182881	12/28/01	191
131	JAROSLAW W MOROKO	A182068	6/28/01	5
131	DENNIS M O BRIEN	A173086	12/28/96	25
131	CHRISTINE M O'BRIEN	J090413	10/28/96	164
131	ROMAN OLIJNYK	A182783	11/28/01	247
131	BOHDAN PIHANIUK	A182870	12/28/01	330
131	OLEH SACIUK	A173588	3/28/97	906
131	GEORGE SWANSON	J091729	12/28/93	700
133	L LEWENEC	J092216	5/28/98	1,000
139	B R DUFFEK	J095552	7/28/99	951
139	A D KRUMENACHER	J097638	7/28/02	1,000
139	T M KRUMENACHER	J095461	5/28/02	2,000
139	GEORGE VAN DEN HEUVEL	A184071	9/28/02	75
139	PAUL A VAN DEN HEUVEL	A184072	9/28/02	77
142	J LASOTA	J096964	7/28/01	1,000
147	D A TINKER	J095588	7/28/02	1,000
147	E S TRUCHAN	J096004	2/28/03	1,000
153	KATHERINE ALFAWYCKY	A175944	6/28/02	352
153	CHRISTINA CZORPITA	A185387	3/28/03	2,000
153	IRENE KARAMAN	A121069	3/28/02	1,000
153	NICHOLAS J MICHALKO	A174415	7/28/97	3,000
153	PAUL A MYSHRALL	J086768	12/28/92	159
153	LISA A PODOLOCK	J089746	12/28/95	127
154	J N POWANDA	A167818	8/28/94	1,000
154	LORRAINE J ROHACH	A167863	8/28/94	1,503
154	MARIE C ROHACH	A167864	8/28/94	1,347
155	JOHN ESTOK	J102531	3/28/03	5,000
161	NICKOLE A TURCZYN	J090416	10/28/96	34
162	JENNIFER P THOMAS	J089753	12/28/93	17
163	NEWELL A ANDERSON JR	J093440	10/28/96	54
163	JENNIFER A BRASWELL	J092707	11/28/96	34
163	MYRON KULKA	A185388	3/28/03	1,000
163	ROMAN D KULKA	A183332	2/28/02	1,000
163	PETER LOWAS	A184075	9/28/02	730
163	JESSICA M MOROZ	J092583	9/28/98	57
165	AMANDA M MITCHELL	J096153	5/28/98	405
170	MARK HARYSCH	J089367	8/28/95	50
170	WILLIAM LENCZUK	A180193	3/28/00	561
170	ANITA C ROIK	A183886	7/28/02	1,000
171	MEALISSA COLE	J095073	12/28/97	74
171	MELISSA COLE	J093998	7/28/97	171
171	JASON P KAJKA	J088505	8/28/94	43
171	ANDREW J LANDGRAF	J095884	12/28/00	1,000
171	PAUL STAWNYCZY	J088571	4/28/94	15
171	TARAS STAWNYCZY	J088572	4/28/94	12
172	ROMAN ANDRUSHKIW	A119824	11/28/02	500
172	JULIA KICAK	A187943	12/28/01	1,000
172	DANIEL J LASIY	J096222	6/28/01	3,000
172	ELIZABETH KATHERINE LASIY	A181548	1/28/01	2,000
172	MILKO LASIY	A178254	2/28/99	1,000
172	MIROSLAWA MAKSYMOWICZ	A180274	3/28/00	150
172	MICHELLE ZAHNER	J096362	8/28/99	149
174	IGNACIO QUINTANA	A135074	2/28/03	1,000
174	IGNACIO QUINTANA	A135075	2/28/03	1,000
175	S W LEWITZKE	J097320	1/28/03	906
176	MICHAEL J LAYMAN	J091665	12/28/97	82
176	ORYSIA C OSTAP	A178465	3/28/99	703
176	CHRYSTYNA H PAWLUK	J095897	12/28/98	2,000
176	NATALIE A PAWLUK	J100429	5/28/02	3,000
176	C PROSKURNIAK	J092083	4/28/98	736
178	ROBERT - JODOIN	J089429	9/28/95	133
178	STEPHEN H JODOIN	A170012	8/28/95	124
180	KRISTOPHER P YACECZKO	J096879	5/28/01	1,000
182	CAROLYN T MC ALISTER	J091229	8/28/97	6
182	JAMES E MC ALISTER	J091230	8/28/97	8
182	KIMBERLY MC ALISTER	J091231	8/28/97	9
182	WILLIAM T MC ALISTER	J091232	8/28/97	5
182	BORIS R WIRSTIUK	A180892	8/28/00	2
184	ELIZABETH A BOS	A162436	2/28/93	66
184	DOMINIQUE BREGENT	J089630	12/28/95	516
184	STEFANIA DOLAK	A183012	12/28/01	963
184	MICHAEL NICHOLAS PYLYP	J097899	12/28/02	2,000
194	ROMAN BABIUK	A183168	1/28/02	132
194	KATHERINA M MOTYL	J099337	3/28/03	3,000
194	CHRYSTYNA MYSKO	A165872	1/28/94	445
204	ROKSOLANA C KLYMUK	A179675	11/28/99	50
204	KATHERINE SYCZ	A185138	2/28/03	1,000
204	MARIA SZEPAROWYCZ	A184158	10/28/02	1,000
204	JOHN S YAWORSKY	A179887	12/28/99	32
206	ROBERT P BOULANGER	A179074	8/28/99	146
206	ANDREW J KOROPEY	A183848	6/28/02	3,000
206	THOMAS J STRUMINSKY	A182273	8/28/01	1,000
206	LUBA WOZNY	A181971	5/28/01	1,000
209	M A HIGGINS	J093909	5/28/00	1,784
209	MICHAEL HIGGINS	A178944	7/28/99	810
214	ANATOLIJ SYTNYK	A171199	2/28/98	94
216	B J BEALL	J097618	6/28/02	1,000
216	CHRISTOPHER L DEERING	J095606	8/28/98	624
216	GLENN L DUNLAP	A183743	5/28/02	1,511
216	ANTHONY J HUTNYK	J088707	9/28/92	424
216	ANDREW A JURKIEWICZ	J096207	5/28/97	96
216	MARY BETH WALLACE	J096630	12/28/01	737
217	P A BIELKA	J096050	3/28/03	1,000
217	ULIANA GRASSMANN	A184991	1/28/03	1,000
217	CATHRYN M GRISHABER	J091100	6/28/97	159

Відділ	Прізвище, ім'я	Число грамоти	Дата дозрівання	Сума
217	GARY J GRISHABER	J092433	7/28/98	82
217	WALTER M MARVIN	J092960	2/28/99	263
217	GARY PLUTA	A184992	1/28/03	1,000
217	RICHARD F SIDOR JR	J093207	6/28/99	258
217	BARBARA A SIDOR	A178270	2/28/99	261
220	B O FETTERLY	J092780	12/28/98	2,000
221	P T BEREZOWSKI	A169323	4/28/95	2,000
221	K M CAVANAGH	J094186	10/28/00	2,000
221	L D DUDYCZ	J090565	12/28/94	1,000
221	A RIZNYK	J096969	7/28/02	1,000
221	M SLOBODIAN	A171035	1/28/96	500
222	L I BODNAR	J097739	9/28/02	1,000
230	PATRICIA KELSEY	A183964	8/28/02	1,000
231	ROBERT I BLEILER	J090034	5/28/96	11
231	R L BOATES	A184040	9/28/02	630
231	V M COOK	J093860	4/28/98	804
231	WILLIAM T DAY	A184994	1/28/03	24
231	D G HOSIER JR	A185079	2/28/03	562
231	N S LALUK	J094843	10/28/99	906
234	C D ADAMS	J097321	1/28/03	639
234	V YURCHENIUK	J095969	1/28/03	960
238	LAURA DANYLEVICH	J100762	11/28/02	3,000
238	NATALIE DANYLEVICH	J100763	11/28/02	3,000
238	MARIA S FEDYNYSHYN	A183196	1/28/02	1,000
238	STAN B FEDYNYSHYN	A183195	1/28/02	1,000
238	L R FERGUSON	J096945	6/28/02	1,000
238	W S GRINTCHENKO	J092901	1/28/99	960
238	C HRYCENKO	A164731	11/28/93	1,000
238	L STRUZ	A161611	11/28/92	1,500
239	MARTINA TORRIANI	J094793	9/28/98	847
240	K G PESKAR	J095509	7/28/98	1,000
240	LUBOW STRUS	A185235	3/28/03	1,000
240	LUBA T. ZAWADIWSKA	A185141	2/28/03	1,000
253	THOMAS N KRAWCZYK	J089167	5/28/95	436
253	PAUL D KRIMINEC	A183933	7/28/02	1,000
253	W A ROBITAILLE	J096060	3/28/03	1,000
253	S WAWZYNIECKI JR	A164610	10/28/93	1,000
253	C WAWZYNIECKI	A159383	2/28/92	1,000
261	THOMAS D CORWONSKI	A992265	5/28/98	5,000
261	LISA M KAPIJ	J096697	2/28/02	669
264	STEPHANIE L HRYSHCHYSHYN	J098066	2/28/03	1,000
266	PETER SCHWEDATSCHENKO	A185236	3/28/03	1,000
267	ADAM CHRIN	A175008	10/28/97	64
267	NICHOLAS KALYNA	A179974	1/28/00	52
269	WOLODYMYR WELYKANICZ	A182790	11/28/01	15
285	WILLIAM SHEWELI	A995922	12/28/02	2,000
292	CHRISTINA M HLADYSH	A185365	3/28/03	1,000
293	VICTOR B KOWALENKO	A181699	2/28/01	331
293	ODETTE M LARSEN	A183922	7/28/02	5,000
293	JAMES ROBERTS	J086409	12/28/92	113
293	JOHN C ROBERTS	A162059	12/28/92	108
293	JULIA M ROBERTS	J086414	12/28/92	110
293	MARK ROBERTS	J086411	12/28/92	110
293	PAUL ROBERTS	J086410	12/28/92	111
293	BRYNNE E TOWNER	J096620	12/28/00	1,000
307	MARKO P GALONZKA	J095228	2/28/02	5,000
307	NATALKA KASSARABA	J095016	11/28/01	1,000
316	JOHN BOCHNO	A169606	6/28/95	8
316	JOLANTA BOCHNO	A169607	6/28/95	8
316	OLEH DZERA MD	A182614	10/28/01	15
316	STEPHEN I FEDYK	A182414	9/28/01	1,000
316	WALTER FEDYK	A183892	7/28/02	917
316	JOZEF GARBOWSKI	A185010	1/28/03	1,000
316	JENNIFER C INCLIMA	J091049	5/28/95	256
316	NICHOLAS LABASH	A183297	2/28/02	82
316	VALERIE A LOVELL	A182368	8/28/01	511
316	EVA M PATRY	A183423	3/28/02	373
316	STEVEN W POLISZUK	A183581	4/28/02	1,000
316	RICHARD A SAMSON	A183298	2/28/02	1,000
316	KAREN E SHAW	A180389	4/28/00	112
316	PHILIP N SOROCHTY	A180798	8/28/00	102
316	MICHAEL J YWANIW	A177768	11/28/98	500
327	MARK LIPYNSKY	A183185	1/28/02	641
327	JOANNA B ZACHARIA	J098121	3/28/03	1,000
331	JOYSAN A ANTONICJUK	J093658	12/28/99	136
339	CHARLES D BAILEY	A171485	3/28/96	117
347	STEPHANIA KUSHNIR	J097709	8/28/02	3,000
347	JONATHAN B SHEPPARD	J097958	12/28/02	2,000
350	ANDREW P BAKAJ	J095532	6/28/00	1,000
350	MARY K NAGURNEY	J097458	3/28/03	1,000
350	MAURA A NAGURNEY	J096704	2/28/01	1,000
353	ADAM W GOETZ	J095751	10/28/02	466
353	YURI C KUZMYCH	J095496	5/28/02	1,000
353	STEPHAN P STAWNYCHY	J094625	5/28/01	11
356	ROBERT J SYNSTAD	J090901	3/28/97	9
356	THEODOR A SYNSTAD	J090899	3/28/97	13
360	REGINA AULETTO	A186447	12/28/02	1,000
360	ROSEMARIE CANNUSCIO	A186448	12/28/02	1,000
360	ADRIANA C LEPKYJ	J095727	10/28/02	221
361	BOHDAN MILAN	A181998	5/28/01	106
361	LARISSA TOMASELLI	A165785	1/28/94	35
361	DEMETRO ZAWERUCHA	A180630	6/28/00	500
361	IRENE ZAWERUCHA	A180631	6/28/00	500
364	IRENE F DANYLEWYCZ	A183653	5/28/02	1,000
364	MARILYN HECHT	A140659	8/28/99	654
367	MARY CEHLANYK	A179373	10/28/99	358
367	PENELOPE D KING	A172072	7/28/96	312
367	EVHEN LYLAK	A183336	2/28/02	1,000
367	GEORGE MALACHOWSKY	A184351	11/28/02	1,000
367	HALYNA A MALACHOWSKY	A184350	11/28/02	1,000
367	MELISA A TIFANY	J094491	2/28/99	667
368	STANLEY PRYSTACKY JR	A995851	12/28/02	828
372	RYAN P HOFFMAN	J095518	6/28/02	1,000
377	OLGA BULKOT	A184594	12/28/02	1,000
377	ROBERT MICHAEL YBARRA	J095852	12/28/00	1,000
379	CARL E BOS	A179402	10/28/99	214
379	ELIZABETH A BUMGARNER	A178327	3/28/99	884
379	SUZAN A DRONYK	J091036	5/28/97	18
379	J W JENDZEJOWSKYJ	A157901	8/28/91	1,000
379	ELIZABETH D KALYNKA	J089031	3/28/95	344
379	KATRINA MARIA KOPCZAK	J098033	1/28/03	1,000
379	GINA M MAGURNO	J094905	11/28/99	610
379	ANNA MARSHALL	A176785	4/28/98	1,000
379	J M OHARENKO	A170115	9/28/95	1,000
379	DARIA PAWLUK	A171586	4/28/96	828
379	MICHAEL W SACZAWSKI III	J093191	6/28/99	686
379	LOUISE L SLYWKA	A169327	4/28/95	141
379	NATALIE STUPEN	A185280	3/28/03	1,000
379	DARLENE I YBARRA	A178687	5/28/99	673
379	ROBERT YBARRA	A177549	10/28/98	1,453
379	ROBERT M YBARRA	J096364	8/28/00	554
379	TRACY R YBARRA	J093395	9/28/97	751
385	HELENA NYKYFORUK	A184898	12/28/02	1,000
388	MAX J GRAHAM	J100982	3/28/03	0
397	AMY M CARR	J095735	10/28/00	581
397	NATALIE C KUZLA	J098242	5/28/02	1,000
397	ERIK L MUZYCHKA	J094755	8/28/92	70
397	NATALIA PETRUS	J094040	8/28/00	634
397	M R ROGERS	A166620	3/28/94	1,000
397	JOHN J WOJTIW	J084846	10/28/91	72
397	JASMINE I ZOWNIRIW	J098311	5/28/99	932
399	V CHEMERS	A175992	1/28/98	1,000
399	KATHLEEN A HOLOYDA	J101709	9/28/02	3,000
399	C A KANAFOTSKA	A183147	1/28/02	1,000
399	DANYLO KOCKO	J098034	1/28/03	1,800
399	V MARKUS JR	A181666	2/28/01	873
399	O SOLTYSYK	A166377	3/28/94	1,000
399	ALEXANDER W SZCZEBYWLOK	J099077	8/28/01	737
399	MARK D ZIVTINS	J091222	7/28/97	1,000
401	TETIANA BENDIUHA	J093604	12/28/97	34
401	TANYA KURY	J091216	7/28/94	282
401	B LALUK	A178949	7/28/99	808
401	CASSANDRA R PAOLUCCI	J101883	1/28/03	0
401	JOHN L SAMCOE	J093515	11/28/97	340
407	EVHEN HLUCHANIUK	J088597	9/28/94	55
407	T M SOLOWCZUK	A185122	2/28/03	677
412	A BOURAK	A181364	12/28/00	1,000
414	MARIA R JACHNYCKY-BERTOLINI	A177485	9/28/98	1,000
414	JOHN JAEGER	A162631	1/28/93	292
414	O P LODYNSKY	A184086	8/28/02	960
416	W MYKYTYN	A178631	5/28/02	1,000
416	M PANKEWICZ	J086272	11/28/92	1,000
416	NADIA A SEMENUK	J095218	12/28/01	1,000
416	LYDIA TKACZUK	A162414	1/28/93	263
416	MIGUEL TKACZUK	A162413	1/28/93	265
423	VERA CHREPTOWSKY	A168167	10/28/94	58
423	MARIE DEMIANCHUK	J092668	10/28/95	418
423	ROXANA DEMIANCHUK	A177556	10/28/98	70
423	A HOLYK	A162768	3/28/93	1,500
423	JANIE I HUMPHREY	J095862	12/28/98	67
423	ULANA Z MISZKEWYCZ	J090970	4/28/94	677
423	L PETRENKO	A160822	8/28/92	2,000
423	I S SAS PODLUSKY	J092285	5/28/98	795
423	OLGA SCRIUBA	J098037	1/28/00	1,032
427	M BREZNICAR	A184048	9/28/02	252
427	MATTHEW P KULAKOWSKY	J095800	11/28/00	1,500
427	V WYPRYSKY	A182045	5/28/01	319
432	ADRIAN R ALEXSON	J087249	9/28/93	90
432	MELANIE J ALEXSON	J088293	5/28/94	11
432	MYRON BONK	A180579	6/28/00	150
432	N DEJNEGA	A128165	11/28/99	1,000
432	REMIGIA G DIACHUK	A169343	3/28/95	366
432	HALENA M FIL	J097294	12/28/02	3,000
432	R HRYCYNA	A178790	6/28/99	3,000
432	MAURICE K OLANICK	A122471	11/28/96	472
432	CHRYSTYNE SAMCOE	A178791	5/28/99	1,340
432	IVANNA M SAMCOE	J093145	5/28/95	502
432	JOHN L SAMCOE	A178690	5/28/99	1,220
439	NATALIA ROHATYN	J098062	2/28/03	1,000
441	S N MYHAL	A161416	10/28/92	1,000
441	BORIS STACHIW	A185114	2/28/03	1,000
444	JERROLD LEMKO	A174843	9/28/97	615
444	WALTER N NYCHKA	A156557	3/28/98	449
444	BEVERLY RUSHINKO	A176068	1/28/98	143
444	BORIS MICHAEL WEREZAK	J097487	4/28/02	3,000
444	PAUL DMYTRO WEREZAK	J094916	11/28/98	3,000
444	S WOWK	A175387	10/28/97	1,000
444	J K ZWARYCH	A148554	4/28/01	335
445	LESIA O ROMANYSHYN	J088843	12/28/94	20
445	NESTOR T ROMANYSHYN	J086929	5/28/93	32
450	ANNA PROCYK	A183590	2/28/03	1,000
452	L I BENNETT	J095989	12/28/02	1,000
452	MYRON CUMBALA	A164531	10/28/93	400
458	MICHAEL J MELNYK	J085248	12/28/91	4
458	MICHAEL H WERBOWECKI	A178891	6/28/99	70
461	N CZERNYSZ	A993795	3/28/00	732
462	T T HARASYMCHUK REV	A161857	12/28/92	1,000
465	TARAS BALACKY	J097145	10/28/02	2,000
465	TANYA CZUMA	J098129	3/28/02	1,000
465	BOHDAN HANCHUK	A175081	10/28/97	147
465	T HUKALO	A164749	11/28/97	1,000
465	MYROSLAW KOWAL	A173056	12/28/96	400
465	MICHAJLO KUPCZAK	A174837	9/28/97	75
465	YAROSLAW R PANASIUK	A166098	2/28/94	368
465	D PANYSZAK	A185030	1/28/03	147
465	E PANYSZAK	J095977	1/28/03	149
465	A PRAWDJUK	A173341	1/28/97	2,549
465	GREGORY RADCZENKO	A167323	5/28/94	112
465	MYKOLA SWITUCHA	A119440	9/28/94	122
465	I VERKAIK	A172971	12/28/96	576
465	LIDIA WITKOWSKY	J089914	3/28/96	581
465	NATALIA WITKOWSKY	J089915	3/28/96	524
466	ANNE CIMITRUK	A185292	3/28/03	1,000
466	A M HISHCHAK	J095299	3/28/99	353
466	D E HISHCHAK	J092887	1/28/97	519
472	J A DASZKO	A182471	9/28/01	917
472	TIMOTHY JAY DASZKO	J095734	10/28/00	906
472	JULIA IRENE SYDOR TAYLOR	J097945	12/28/02	1,000
473	ANDRE KRYNSKI	A140329	6/28/02	580
473	R WYNNYCKY	A183429	3/28/02	1,000
473	O O WYNNYCKYJ	A184931	12/28/02	1,000
487	BRIDGET ANNE INSLEY	J098083	2/28/03	2,000
487	TATIANA C SWISTOSKI	J093739	2/28/97	5,000
777	J A HAYNES	J094611	5/28/01	2,340
888	JUSTYNA HAC	J102940	12/28/02	5,000

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Січові стрільці першими піднімали червону калину

Світовий Конгрес Українців закликає громадськість в Україні і наші громади в усіх країнах поселення відзначити поминальними Богослуженнями, науковими конференціями, шкільними лекціями, тематичними концертами 90-річчя постання у Львові першого Товариства „Січові Стрільці", яке мало в тодішній Галичині величезний вплив на розвиток української національної соборницької свідомости. Зі Львова осередки „Січових Стрільців" розповсюдилися по багатьох західньоукраїнських містах і дещо згодом – в Закарпатті. Цією організованістю і масовим ентузіямом молоді край відповів на складну політичну атмосферу напередодні вибуху Першої світової війни. Отже, згадаймо найважливіші моменти постання цієї ідейної та оранізаційної сили, яка залишила по собі яскравий слід в нашій історії і вічну пам'ять та любов в народі.

13 березня 1913 року, у висліді активної співпраці Міжпартійного комітету у Львові і „Січового Союзу", очолюваного д-ром Кирилом Трильовським. Постало перше стрілецьке Товариство „Січові Стрільці". Його першим провідником став відомий адвокат Володимир Старосольський.

Хоч „Січові Стрільці", згідно із своїм статутом, були формально самостійним товариством, фактично воно діяло під проводом стрілецької секції при українському „Січовому Союзі". Тому невдовзі, на початку 1914 року, з ініціятиви Академічного Товариства під проводом Романа Дашкевича, було створено окрему групу під назвою „Січові Стрільці–II", а дещо раніше – „Стрілецький Курінь" при спортовому згуртовані молоді „Сокіл".

Національні прагнення й ідеологічні основи цих організацій найкраще віддзеркалені в резолюціях українського студентства з Української Радикальної Партії, прийнятих у жовтні 1913 року. В цих документах ішлося про здобуття Самостійної України як єдиного національно-культурного організму, складеного з усіх трьох частин української землі, котрі перебували під пануванням Росії, Австрії і Угорщини.

Активна діяльність українських студентських, молодіжних і спортових організацій привела до того, що вже перед початком Першої світової війни діяло 96 стрілецьких товариств. Саме з їхнього членства створений під час війни Леґіон Українських Січових Стрільців одержав чимало ідейних провідників, які стали на чолі боротьби за відновлення Української держави.

Сторінка, вписана в нашу історію Товариством „Січові Стрільці" заслуговує на вічну пам'ять і всенародну шану.

Світовий Конґрес Українців

Посол України К. Грищенко відвідав українську громаду

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – 8 березня відбулася візита Посла України у Сполучених Штатах Америки Костянтина Грищенка до Філядельфії, штат Пенсильванія – одного з найбільших центрів української громади в США. Філядельфія має довгу і багату українську історію, яка почалася з утворення в цьому місті товариства „Просвіта" в 1890-их роках. На сьогоднішній день в місті діє 10 українських церков, декілька українських банків. У штаті Пенсильванія проживає близько ста тисяч американців українського походження.

Костянтин Грищенко зустрівся з Митрополитом УКЦ Степаном Сорокою, відвідав Український культурно-освітній центр імені Олександра Черника, на базі якого діють понад 40 українських організацій. В Центрі відбулася зустріч Посла з представниками усіх українських об'єднань Філядельфії. У своєму виступі К. Грищенко підкреслив значний внесок громадських організацій штату у справу збереження української культури та розбудови незалежної України.

У зустрічі з українською громадою взяв також участь конґресмен від штату Пенсильванія Курт Велдон, який розповів присутнім про свою нещодавню візиту в Україну. Конґресмен висловив упевненість, що українсько-американські взаємини переходять в новий виразно позитивний етап свого розвитку, і у цьому контексті повідомив про намір організувати ближчим часом візиту делеґації конґресменів США в Україну.

Посол України у Сполучених Штатах вручив також державні нагороди України відомим артисткам – представницям української громади, активним членам Об'єднання мистців української сцени Вірі Левицькій та Єлизаветі Чепіль (Шашаровській), яким за вагомий особистий внесок у розвиток українського театрального руху в США, творчі здобутки і високу професійну майстерність указом Президента України було присвоєне почесне звання „Заслужений артист України".

Посольство України в США

Найпоширеніші недуги – тема доповіді

НЬЮ-ЙОРК. – В товаристві „Самопоміч" постійно дбають про цікаві доповіді та імпрези. Вже стали реґулярними доповіді на медичні теми – у співпраці з Лікарським товариством. Організатором їх є д-р Ігор Маґун, а важливі і корисні теми щоразу збирають багато слухачів. 1 березня у товаристві „Самопоміч" відбулася одна з таких популярних імпрез – доповідь д-ра Лева Івашкова на тему артриту і ревматизму.

Наталія Дума, голова товариства „Самопоміч", вітаючи доповідача і представника Товариства лікарів д-р І. Маґуна, з гумором припустила, що, правдоподібно, усі численні учасники хворіють на ці хвороби, такі характерні для старшого віку.

Організатор доповідей д-р І. Маґун представив учасникам прелеґента, який дохідливо розповів про ці „популярні" у старших осіб недуги, як теж про можливості їх лікування.

Розуміється, доповідь викликала серед численних присутніх багато запитань, на які молодий лікар терпеливо відповідав. Відтак ще довго при каві учасники ділилися своїм життєвим досвідом боротьби з цими недугами та тим, що дізналися з уст спеціяліста.

Численна участь членів вказує на те, як такі доповіді потрібні та яке вони викликують зацікавлення. Чергова доповідь запланована на 5 квітня.

За подальшою інформацією дзвоніть на телефон: (212) 777-1337.

О. К.

Д-р Л. Івашків відповідає на запитання слухачів. Поруч нього – д-р І. Маґун.

„Україна – нація, що розвивається“

Д-р Олексій Гарань (зліва), професор Національного університету „Києво-Могилянська академія“.

СТЕНФОРД, Каліф. – Сім вибраних доповідей під назвою „Україна – нація, що розвивається“ – це поважна спроба створити програму української науки у Стенфордському університеті.

Підтриманий Центром російської, східньоевропейської та евразійської науки, цей цикл представить політологів, істориків та громадських діячів, що обговорюватимуть різноманітні аспекти сучасного розвитку України. Професор Майкл МакФол зі Стенфордського університету, Олексій Гарань з Києво-Могилянської академії та Андріан Каратницький з „Фрідом Ґавс“, Н. Й., обговорюватиме питання внутрішньої та зовнішньої політичної ситуації України.

Професор-антрополог Лада Біланюк з університету Дж. Вашінгтона розглядатиме політику мови, історик Франк Сисин із університету Альберти в загальних рисах змалює джерела та розвиток українського націоналізму, досліджуючи ідеологію Богдана Хмельницького.

Посол України в Канаді Юрій Щербак звернеться до міжнародних тем, а Григорій Чопівський, головний директор „Ukrainian Development Corporation“ та український підприємець, виступатиме з доповіддю про сучасний економічний клімат.

Стенфордський університету має значні дослідницькі ресурси в галузі українознавства. „The Hoover Institution Archive“ володіє цінними матеріалами та збільшує свою колекцію через співпрацю з архівами в Україні. Стенфордська бібліотека Ґрін має багату колекцію монографій та популярних видань з історії, літератури та сучасного життя України.

Професор історії, директор центру Ненсі Колман двічі перебувала на посаді голови Інспекційної комісії Українського наукового інституту Гарвардського університету (1998, 2002), а нова книга професора історії Аміра Вайнера „Making Sense of War: „The Second World War and the Fate of the Bolshevik Revolution“ базується на архівному дослідженні, проведеному у Києві і Вінниці. Професор політології Майкл МакФол займається дослідницьким проєктом, фінансованим „Carnegie Endowment for International Peace“, що порівнює пострадянський політичний розвиток, включаючи Україну.

Метою створення програми є підтримка і розвиток навчальних позицій курсу української науки, надання стипендії студентам із ступенем доктора філософії з таких дисциплін, як історія, політологія, антропологія, та ширше вивчення українських предметів за рахунок запрошення спеціялістів для прочитання лекцій.

Також ідеться про вивчення української мови. Директор Центру Ненсі С. Колман наголошує: „Студентів цікавлять економічні, соціяльні та політичні зміни у Східній Европі, а Україна є чудовим об'єктом для вивчення, оскільки ця країна – один із важливих членів динамічної частини світу, що постійно розвивається“.

Додаткову інформацію можна знайти на веб-сайті : http://www.stanford.edu/dept/CREES/UkrainianStudies або контактуйте із CREEES у Стенфорді за телефоном (650) 723-3562.

Володимир Рябокінь

Порядок доповідей у Стенфорді:

10 лютого, Майкл МакФол – *„Місце України у світі: внутрішні та міжнародні фактори“;*

24 лютого, Олексій Гарань – *„Демократизація та авторитарна реакція в Україні“;*

10 березня, Франк Сисин – *„Бачення Михайлом Грушевським 'критичної ери' в історії України 1626-1650 рр.“;*

7 квітня, Юрій Щербак – *„Україна: геополітичне завдання на 21-ше століття“;*

21 квітня, Лада Біланюк – *„Мовна політика в сучасній українській культурі“;*

19 травня, Георгій Чопівський – *„Бізнес в Україні: можливості та реалії. Набуте власним досвідом“;*

2 червня, Адріан Каратницький – *„Україна після Кучми: політична дискусія та демократична реформа“.*

Про діяльність СФУЖО у 2002 році

ТОРОНТО. – Провідним завданням екзекутиви СФУЖО у 2002 році була підготова VIII Конґресу, багато праці вклали наші представниці до ООН в Нью-Йорку та Женеві. В лютому відбулась сесія Комісії з соціяльного розвитку, на яку представниці від СФУЖО подали заяву, що війни, тероризм, хвороби і убогість мають згубний вплив на родинне життя. Ми вимагали від урядів держав звернути на ці проблеми увагу.

У березні відбулася в Нью-Йорку сесія Комісії статусу жінок, головною темою якої була вбогість жінок. Я з радістю вітала нових добровольців до праці в ООН – д-ра Уляну Кекіш-Солоденко, д-ра Дарію Дику та Марту Кебало. Число наших представниць в ООН збільшилося. СФУЖО запросила Зоряну Білик, голову Союзу Українок у Львові, до участи в сесії. Делегатки мали зустріч з представником України до ООН Валерієм Кучинським та його дружиною Аллою, де обговорили ряд спільних справ.

5–9 квітня в Мадриді я брала участь у Форумі зі справ старших віком людей, а 8–12 квітня, там же – у Другій світовій асамблеї ООН з цієї теми. 8–10 травня в ООН відбулася спеціяльна сесія у справах дітей, на якій від СФУЖО були Оля Ставнича, Ганя Кріль, Ірина Куровицька та Надія Шмігель. Вони запросили до участи студентку Ларису Возняк, яка написала статтю про конференцію. На сесії виступила Валентина Довженко з України – голова Державного комітету сім'ї та молоді.

Впродовж минулого року відбулися 26-та конвенція СУА, 111-та конвенція Генеральної федерації жіночих клюбів, Европейська конференція СФУЖО, 9-та Міжнародна конференція жіноцтва, XV з'їзд Об'єднання українських православних сестриць у США, у проведенні яких брала участь екзекутива СФУЖО. Про більшість з цих заходів були вміщені повідомлення у „Свободі“.

В Торонто редакційна колегія в складі Оксани Соколик, Володимира Лучківа, Іванни Кушпети та Маргарети Шпір підготувала видання „50-ліття СФУЖО (1948–1998) – ювілейна книга“. Видали ми також традиційну конґресову книгу, де поміщені звіти екзекутиви та складових організацій від останнього конґресу в 1997 році.

На конґресі СФУЖО була представлена книжка „Анна Ярославна“ о. Роже Аллю в перекладі з французької мови д-р Марії Струтинської. Ця книжка чекала 30 років на свою появу у світ. До конгресу ми встигли скінчити книжку „Нескорена Берегиня“ – про долю 115 жінок, політв'язнів совєтських тюрем. У Львові за кошти СФУЖО видано інформативний ілюстрований путівник Музею Соломії Крушельницької.

VIII Конґрес відбувся 24–27 жовтня 2002 року. На Конґресі було 76 делегаток із 18 складових організацій, з 12 країн світу. На Конґресі прийнято в ряди СФУЖО Союз Українок Естонії та Союз Українок Скандинавії. Вибрано нову Екзекутиву, яку очолила Марія Шкамбара. На конґресі були проголошені висліди 28-го літературного конкурсу СФУЖО ім. Марусі Бек „Шануймо минуле – будуймо майбутнє“.

Оксана Соколик

„Маємо надію на дальшу співпрацю"

ВАШІНҐТОН. – Генеральний консул України у Вашінґтоні Валентин Наливайченко зустрівся з директором конгресових відносин Української національної інформаційної служби (УНІС) Сергієм Жихаревим і відповів на його запитання:

– Чи помітні останнім часом зміни в обсязі руху між Україною та США?

– Зміни є і, на щастя, вони – позитивні, тобто в сторону збільшення. Більше їздять туристів і підприємців. Поширюється діяльність на рівні малого та середнього підприємництва. Найбільш активні реґіони – Каліфорнія та Пенсильванія. Люди також звертаються до нас за правовими консультаціями, я часто приймаю підприємців з маленьких фірм, які хочуть працювати в Україні. В основному, питання стосуються придбання нерухомости в Україні, юридичного оформлення підприємницьких представництв і навіть вкладання грошей. Я не кажу, що ці обсяги дуже великі, але збільшення за всіма напрямками дійсно є. Ми проводимо консультації через Інтернет, збільшили обсяг документів на нашій сторінці. Тільки наш консульський відділ у Вашінґтоні минулого року видав близько 20 тисяч віз. А якщо врахувати Чикаґо та Нью-Йорк, то у 2002 році ми видали близько 45 тисяч віз американським громадянам.

– Чи є пляни розширити консульську діяльність на західнє узбережжя?

– Ми не тільки плянуємо, але й активно працюємо у цьому напрямку. Є пропозиція Посла України в США Костянтина Грищенка відкрити консульську установу у Сан-Франциско, Каліфорнія. Український уряд звернувся до уряду США, і вже існує принципова угода, щодо відкриття цього консульства. Для нас це питання важливе ще і тому, що Сакраменто та інші міста в Каліфорнії є місцями компактного проживання громадян України. Скажімо, минулого року тільки у Сакраменто було 50–60 тисяч осіб з України, тому потреба такого представництва є надзвичайно великою.

– УНІС часто отримує запитання від американців українського походження щодо отримання віз. Чи є привілеї для українців, які є громадянами інших держав, щодо віз?

– За клопотанням посла України Костянтина Грищенка, уряд ухвалив пропозицію про скасування плати за багаторазові візи для американців українського походження, не чекаючи прийняття Закону України „Про закордонного українця". Отже, починаючи з січня, ми можемо видавати українцям Америки багаторазові візи на п'ять років лише за 10 долярів, тобто за кошти фактичних витрат на візу. Для порівняння, тариф на таку візу є 165 долярів. Україна вивела це положення з двосторонньої угоди між Україною та США, в якому на основі взаємности встановлюються візові тарифи. Це положення дійсне тільки для українців. Ми вже почали видавати такі візи і одними з перших їх отримали українці з Рочестеру, Н. Й.

– Багато українців Америки, які досягли пенсійного віку, цікавляться, чи є якісь правила чи обмеження для того, щоб жити в Україні після виходу на пенсію?

– Обмежень ніяких немає як для американців українського, так і неукраїнського походження. Існують загальні правила в'їзду на постійне проживання до України. Коли звертаються до нас, ми радимо найперше визначити місце проживання –дім, квартира чи родичі. Це є перший крок для отримання довготривалої багаторазової візи. Коли особа вже приїхала до України, існує державний порядок оформлення постійного проживання. Після подання заяви, протягом 3–4-ох місяців видається документ, подібний до американської „зеленої картки", і вже за цим документом можна постійно проживати в Україні. Він також скасовує потребу отримувати будь які інші візи. Отже, людина є постійним жителем того чи іншого реґіону України. Після отримання цього документу немає жодних обмежень на придбання нерухомости в Україні, окрім земельної власности, але український Земельний кодекс поступово набуває чинности, і це питання також незабаром буде врегульоване.

– УНІС також отримує запитання про виплати соціяльних допомог американцям в Україні?

– Прогрес полягає в тому, що обидві сторони поінформовані про те, що потрібно для скасування цієї проблеми. В Україні потрібно провести перший етап пенсійної реформи. Ми сподіваємося, що Верховна Рада України ухвалить перший етап пенсійної реформи і вирішить внутрішні питання, які перешкоджають встановленню чіткого та прозорого механізму виплат соціяльної допомоги. Тепер немає проблем з кореспондентськими рахунками українських банків в Америці. Отже, гроші можна перераховувати на один з таких рахунків, а в Україні користуватися картками і отримувати готівку в банкових автоматах або користуватися картками в крамницях.

– Ще одне досить актуальне питання стосується усиновлення американськими громадянами українських дітей-сиріт.

– За останні два роки цьому питанню було приділено багато уваги. Наприклад, у Посольстві США в Україні створено офіційний реєстр всіх дітей, які були всиновлені з України громадянами США з 1994 року. На жаль, процес всиновлення не завжди був легкий та прозорий. Тепер ми робимо кроки для того, щоб його максимально відкрити та зробити контрольованим з боку органів юстиції України та США. На сьогоднішній день в реєстр всиновлених українських дітей внесено 2,360 дітей. Враховуючи гуманітарний аспект цієї справи, Україна не налаштована на те, щоб її ускладнювати або якимось чином стримувати. Українські консульства сприяють всім бажаючим усиновити українських сиріт у питаннях юридичного завірення документів, роз'яснюють особливості законодавства України, готують відповідні документи. Ми рекомендуємо всім користуватися виключно правовими шляхами і уникати посередників та сумнівних послуг у цій сфері. Також важливим аспектом є процес приєднання України до Гаазької конвенції про захист дітей та співпраці в сфері міжнародного всиновлення, яка встановлює правову відповідальність держави, котра передає дитину на всиновлення до того, як дитина виїхала з країни, а також відповідальности держави, яка приймає дитину після її прибуття.

– Які наступні завдання консульства?

– Завдання нам ставить життя, а ми їх виконуємо. Минулого року, як я вже згадував, нам вдалося підписати двосторонню угоду про спрощення візового режиму для всіх громадян України та США. Зараз громадяни наших країн мають право отримувати п'ятирічні візи. Консульський відділ докладає великих зусиль для налагодження контактів та надання кваліфікованих консульських послуг для українських громадян, які проживають на заході США, задля забезпечення їх правових потреб та інтересів. Посольство України в США вдячне, що українська американська громада бере активну участь в нашій праці і допомагає нам.

Ми виконали багато гуманітарних місій, співпрацюючи над різними проєктами і завжди раді, що українська американська громада тримає тісний зв'язок з нами і плідно співпрацює. Надіємось, що і в майбутньому наша співпраця продовжуватиметься.

Комітет допомагає Україні

С. БАВНД-БРУК, Н. Дж. – Комітет допомоги України – відділ Центрального Нью-Джерзі, крім фінансової допомоги співпрацює із молоддю в культурно-просвітницькій площині в Миколаєві, Дніпропетровську, Симферополі, Сумах, Полтаві, Києві та інших містах України. Творча, національно свідома молодь організовує безплатні концерти та літературні виступи, а комітет оплачує подорожі, рекляму, винаймає залі.

З університету імені Петра Могили в Миколаєві пишуть студенти: „За час нашої співпраці ми отримали від комітету 800 долярів, завдяки яким змогли відчутно змінити ставлення до української культури взагалі й літератури зокрема серед російськомовного населення міста".

У селах Дніпропетровщини відбулося п'ять безплатних концертів, на які комітет видав 500 долярів. Про ці концерти пишуть: „Коли заключною піснею на наших концертах була пісня Тараса Петриненка „Україна", то більшість глядачів вставала".

З Полтави, де комітет співпрацює з об'єднанням обдарованої молоді, в якому вже є понад 50 членів, пишуть: „Наша праця – організовувати концерти, презентації, тематичні лекції, виставки, домінуючою ідеєю яких має бути відродження національного духу українського народу".

Комітет призначив допомогу на сиротинці у Дніпропетровську в сумі 7,191 дол. Значну допомогу подано на будову храму Георгія Переможця в Луганську, українській громаді у Владивостоці, жертвам трагедії в Краснодоні, часописові „Джерела", Національному фондові „Україна дітям", на перевидання 4-томної хрестоматії української літератури „Українське слово", на стипендійний Фонд „Смолоскипа", на греко-католицьку церкву в селі Торчиновичі, Запорізькому козацтву, для колишніх політв'язнів, фундації ім. Давида Бурлюка, потерпілим від повені на Закарпатті, на видання книжки „Полтавська Петлюріяна" в Полтаві, для студентів у Миколаєві, на храм в Дніпропетровську та ін.

Комітет подає грошову допомогу також у численних культурно-просвітницьких програмах. За його участи харківський театральний колектив „Арабески" показав у США виставу „Енеїда", відбулася вечірзустріч з українською громадою редактора Фіделя Сухоноса з Дніпропетровська, виступ артистів Ростислава Василенка і Степана Геника-Березовського у п'єсі „На полі крови" Лесі Українки (увесь прибуток 460 дол. було призначено на Українську фундацію Криму). Комітет бере участь у проведенні масових заходів з нагоди національних свят і пам'ятних річниць.

Не тільки пакунки з одягом, медикаментами, книжками, а й щирі слова підтримки допомагають мешканцям України долати труднощі життя.

Михайло Шульга,
голова комітету

Про патріотичність Лицарів Колюмба і щедре серце Люби Ґой

ОТАВА. – 17 січня в Посольстві України в присутності д-ра Юрія Щербака, Посла України, дипломатів Али Окоманюк, Андрія Ягодовського та Юрія Никитюка, головний лицар ордену Лицарів Колюмба Рон Соробей в асисті чотирьох друзів-лицарів, передав від імені Люби Ґой чека на тисячу долярів директорові Канадського Фонду „Дітям Чорнобиля" в Отаві д-рові Юлії Войчишин. Вона, в свою чергу, подякувала Любі Ґой і Лицарям Колюмба за їхнє розуміння тяжких життєвих умов чорнобильських дітей, жертв найбільшої ядерної катастрофи у світі. Посол України в Канаді д-р Юрій Щербак, який одним з перших після 26 квітня 1986 року, як голова організації „Зелений світ", сказав правду світові про злочин совєтської влади і його наслідки, також потвердив велику потребу допомоги жертвам катастрофи.

Уже ввійшло в традицію в Отаві, що кожної осені відділ ордену Лицарів Колюмба при українському католицькому соборі організовує „Український вечір" (Annual Ukrainia Night Dinner and Dance). Відділ при соборі носить ім'я св. Володимира Великого, бере активну участь в житті української парафії, опікується церковною оселею, а головний лицар Рон Соробей (Grand Knight Ron Sorobey) є членом парафіяльної ради.

Орден заснований священиком-емігрантом, мабуть ірляндцем, в 1882 році в Америці, у підвалі його церкви, для підтримки віри в бідних емігрантів, допомоги в осягненні фінансового забезпечення в чужому непривітному світі. Тепер орден поєднує братський католицький характер з успішним підприємством у ділянці забезпечень, поширився по цілому світі, і гаслом надалі залишається добродійність, єдність, братерство і патріотизм. В минулому році півтора мільйона лицарів пожертвували 105 млн. дол. і 50 млн. годин праці на добродійні цілі. Відділ св. Володимира Великого заснований в 1987 році.

Люба Ґой

Презентація у Посольстві України, зліва Ала Окоманюк – 2-ий секретар з питань науково-технічного співробітництва, Михайло Павловський, д-р Ю. Щербак, Юлія Войчишин, Ґері Інґімурдансон, Рон Соробей, Юрій Никитюк – 1-ий секретар з питань інформації, преси і культури, Андрій Ягодовський – 1-ий секретар з політичних питань, Михайло Яз і Корнель Попик – лицарі.

На український вечір 1 листопада 2002 року було запрошено виступити в розваговій частині колишню отав'янку славну в Канаді і в інших країнах, як також і в Україні, артистку гумору і сатири Любу Ґой. Як знаємо, вона є незмінним учасником найпопулярнішої телевізійної програми гумору і сатири (Royal Canadian Air Farce), що бере свої початки від 1973 року.

Виступаючи в Отаві, перед громадою, в якій вона виростала, Люба Ґой більшу частину своєї програми присвятила спогадам з отавського минулого, звичайно баченого нею через призму притаманного їй гумору і сатири. Це викликало захоплення, оплески присутніх не вгавали. Вечір був дуже успішний. Люба Ґой відмовилася від гонорару за виступ і попросила дати пожертву в її імені на Канадський Фонд „Дітям Чорнобиля".

Як добре, що розуміння трагедії українського народу поширюється і на Орден Лицарів Колюмба, і чи не чудово, що у нас є люди такі, як Люба Ґой, що спонукують їх до цього!

Юлія Войчишин

Українській бібліотеці – 45 років

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – Бібліотека в Українському освітньо-культурному центрі у Дженкінтаві – єдина громадська українська бібліотека на східньому узбережжі Америки. Цього року їй сповнилося 45 років. У 1958 році 19-ий самостійний пластовий гурток „Чортополохи" вирішив заснувати бібліотеку. Багатолюдне відкриття відбулося у Пластовому домі. Першим керівником була св. п. Марія Кохановська-Щука. В той час бібліотека мала 616 книжок.

У 1961 році продано Пластовий дім. Бібліотека почала мандрівку. На три роки книжки опинилися у сховищах. У 1964 році бібліотека одержала безкоштовне приміщення в домі парафії Христа Царя. „Рідна школа" вступила до спілки з Пластом. Офіційна назва бібліотеки стала: „Бібліотека Пласту і „Рідної школи" – курені УПС і УСП „Чортополохи". Для справного ведення бібліотеки Марта Тарнавська виготовила посібник каталогування.

Коли було закуплено у 1990 році будинок для УОКЦентру, св. п. д-р Олександер Черник запропонував в ньому приміщення для бібліотеки. У 1992 році створено Раду бібліотеки, яку очолила Марта Тарнавська, визначено назву – „Українська бібліотека". Від 1996 року Раду бібліотеки очолює Софія Геврик. Тепер керівником книгозбірні є Галина Клюк. У бібліотеці зібрані рідкісні книжки, енциклопедії, белетристика, переклади чужомовної літератури, видання для молоді та дітей, добірна колекція англомовних книжок про Україну і українське питання.

Бібліотека сьогодні має 16 тисяч томів, відео- і авдіо-касети, постійно отримує газети і журнали, багато з них – з України.

Галина Клюк готує для учнів матеріяли для шкільних програм, висвітлює фільми для шкільної молоді, показує учням НУРШ і дітям „Світлички", як користуватися бібліотекою. В минулому році Марта Тарнавська провела курс каталогування.

Багато годин послідовної, добровільної праці приділяють бібліотеці члени куренів „Чортополохи" і окремі мешканці – Орися Бартків, Методій Борецький, Стефан Голуб, Зенон Завадович, Стефанія Жмуркевич, Марія Захарієсевич, Ольга Іваськів, Віра Кліш, Надія Клос, Ярослав Колодій, Наталія Коропецька, Христя Масюк, Слава Онуферко, Надія Оранська, Ольга Сас і Ірена Стерчо.

З нагоди 45-ліття було влаштовано виставку книжок у виставковій вітрині Центру. Бібліотека відкрита в понеділок, від 6-ої до 9 вечора, кожного вівтірка і четверга від 11-ої ранку до 2-ої по полудні, а у суботи – від 10-ої ранку до 3-ої по полудні. Члени бібліотеки можуть користуватися Інтернетом. Одначе бібліотека не може існувати без фінансової підтримки, тому ми щиро вдячні українським громадським установам за допомогу.

Завдяки княжому дарові Української кредитової кооперативи „Самопоміч" у Філядельфії і щедрости фундації Леснюків осучаснено вигляд бібліотеки, закуплено полиці на книжки. НУРШ також допомагає щорічним щедрим датком, поповнює бібліотеку новими виданнями.

Ми вдячні Фундації „Спадщина" 1-го Українського федерального Щадничого банку „Певність", що допомогла обладнати бібліотеку комп'ютерами.

Анна Максимович

В пошану д-ра Марусі Бек

(з нагоди її 95-річчя)

Д-р М. Бек

Маруся Бек народилася 29 лютого 1908 року у Форд-Сити, Пенсильванія. Вже з ранніх літ її життя не йшло звичними та втертими шляхами, бо високопатріотичні батько й мати вислали її на науку до гімназії в Галичині. Свою освіту вона завершила дипломом доктора прав і стала тоді єдиною адвокаткою-українкою в Америці.

Обдарована талантом до мов, організаційними здібностями, ораторським хистом та невтомною енерґією, д-р М. Бек, як жінка, американка, українка, стала піонеркою промощування доріг для жіноцтва на провідні становища в суспільно-громадському, культурному та політичному житті – як для українок, так і для американок.

В 1932 – 1934 роках д-р М. Бек редагувала журнал „Жіночий світ". Від 1933 до 1934 року вона була управителькою українського павільйону на світовій виставці „Століття проґресу в Чикаґо". Від 1949 до 1962 року вона – перша жінка, вибрана до міської Ради Дітройту, а відтак заступниця президента Ради, президент Ради і вкінці – діючий посадник міста Дітройту. Вона була теж першою жінкою, вибраною очолювати численні комітети та комісії Дітройту та округи Вейн. За свою успішну працю одержала численні грамоти признання та похвали.

Д-р М. Бек служила „українським амбасадором" на численних жіночих світових з'їздах та конференціях. Була учителькою української мови на вечірних курсах при середній школі Фордсон в Дірборні. Заснувала фонд нагород за найкращі літературні твори наших письменниць.

Разом з братом Іваном та артистом-малярем Михайлом Дмитренком організувала Всесвітню виставку творів українських мистців в приміщеннях Вейнського стейтового університету.

З нагоди 200-ліття США організувала виставку писанок та інших творів нашого народного мистецтва. В 1970-их роках була заступником-президента екзильного уряду Української Народної Республіки і тоді разом з братом Іваном заснувала Раду приятелів УНР.

В 1983 році вибрана на голову Громадського комітету вшанування жертв та свідчення про московський голодомор в Україні в 1932–33 роках. По виході на пенсію вона оплачувала та вела Українське інформаційне бюро.

В такому світлі її, тут далеко не всіх вичислених досягнень, д-р М. Бек є подиву гідним і універсальним прикладом для громадян усіх демократичних держав, бо вона довела, що можна і треба зберігати знання, вірність і любов культурної та національної спадщини з країни свого походження і рівночасно з повною посвятою, відвагою та завзяттям здобувати провідні становища в політичному житті країни свого народження та проживання.

Роман Лазарчук

Людські долі: перейшли крізь тортури

Історія українського народу в часи комуністичного режиму сповнена мільйонів трагедій, і тому долі Івана Андруха та Стефанії Бобик, про які розповідає Ярослав Стех, не становлять винятку, але в тому й полягає увесь трагізм, що такою страшною була доля мільйонів. Статтю Я. Стеха подаємо зі скороченнями.

В минулому році виповнилося 110 років від дня народження Івана Андруха. Цю річницю в Україні не відзначали. Могутні визвольні змагання ХХ століття не принесли Україні воскресіння, її патріотичні сили втягнуто у хитру і підступну гру політиків Росії. Боролися проти неї такі герої, як Іван Андрух. Він народився в 1892 році, в Перемишлі, успішно закінчив в 1911 році українську гімназію, розпочав навчання у Львівському університеті, але Перша світова війна перервала його студії, і він вступив до Товариства Українських Січових Стрільців. Як старшина-хорунжий леґіону „Усусусів" він брав участь в боях на Маківці, під Заваловом, Куропатниками й Конюхами, і згодом – на Київщині. В тих боях Іван вирізнявся сміливістю, відвагою та великою силою духу в боротьбі з ворогом. Але зі своєю частиною військовою в 1916 році був оточений ворогом, полонений і перебував у таборі в Царицині, з якого в 1917 році повернувся до своєї частини і продовжив боротьбу за визволення України.

І. Андрух став співорганізатором Галицько-Буковинского куреня Січі і був одним із командирів цього військового загону у боях з більшевицькою навалою. Після поразки військ України Іван Андрух влився в підпільну Українську військову організацію (УВО), що постала 1920 року заходами старшин різних українських армій. Іван, перебуваючи у таборах інтернованих частин УГА в Чехії, був крайовим комендантом УВО і звідти виїхав в Україну на продовження підпільної боротьби. В Києві та інших теренах він нав'язує контакти з партизанським рухом.

Іван Андрух біля села Малі Миньки в Овруцькому повіті пережив трагічний бій повстанців, якими командував генерал-хорунжий Юрко Тютюнник. У цьому бою загинуло понад чотириста козаків, до полону потрапило 537 чоловік, частина померла від ран, а другу частину російські більшовики розстріляли. Іван Андрух теж потрапив в руки карателів і 17 серпня 1921 року був закатований в Києві.

* * *

Стефанія Бобик народилася 15 квітня 1917 ролу в Корманичах біля Перемишля. Після школи ім. М. Шашкевича почала навчання в учительській семінарії. 10 вересня 1940 року грала у волейбол, аж раптово її покликали двоє незнайомих, всадили до легкової машини і завезли до в'язниці в Перемишлі. Катом і слідчим був Колосов. Катували дівчину цілий тиждень, а потім перевезли до тюрми в Дрогобичі. В Дрогобичі у камері була ще Люба Чулик з Ліська, яку часто виводили на переслухання. На неї чекала смертна кара за любов до України. Одного разу її викликали і вона вже не повернулася. У березні 1941 року разом зі Стефанією судили Степана Свиту, Ореста Ярошевича та Івана Мандрика з Вовча. Стефанію засудили на вісім років в'язниці, а Степана Свиту – на кару смерти, і того самого дня розстріляли.

Після суду Стефанію перевезли до тюрми в Самбір. У червні 1941 року Стефанія почула, як з сусідних камер виводять в'язнів. Відчинилися двері камери, де була Стефанія. Почувся наказ у кого вирок вищий за десять років – виходити! Але в камері таких не було. Кати пішли далі. Перелякана Стефанія з товаришками, зокрема з Катрусею Лисишин вирішила залізним відром розбити замок дверей. Вибігли на тюремне подвір'я, яке було встелене трупами і залите кров'ю постріляних в'язнів. Стефанія почула голос: „Стефцю, я умираю". Це був Орест Ярошевич, який помер на її очах. Поранений Іван Мудрик після першого пострілу впав, а обіч нього загинув Богдан Грицеляк, 17-літній юнак, якого узяли з Перемиської гімназії.

В самбірській тюрмі більшовики замордували понад 900 осіб різного віку. Стефанію Бобик і Володимира Микиту з Кровник якийсь господар з-під Самбора відвіз до рідного села. На жаль, Стефа вже не застала свого батька живим, він помер від нервового напруження. Тепер Стефанія Бобик доживає віку у Львові.

До 70-річчя Великого голоду в Україні

Про голод в нашому селі

З нетерпінням чекаю газету „Свобода", читаю її сторінки з великою насолодою. Читаю не сама, а з сусідами, друзями. Сумну, але велику цікавість викликають рядки про голодомор 1932–1933 років в Україні. Хто пережив ці трагічні події, поринає своїми спогадами у минуле 70-річної давности, і воскресають у пам'яті жахи баченого, почутого і пережитого.

Пригадую 1943 рік. Село наше Кишеньки (нині – Світлогірське), що розкинулось вздовж мальовничих берегів Ворскли, притоки Дніпра, було майже повністю спалене. Лише подекуди лишились старенькі хатки, свідки страшної, пожежної ночі відступу німецьких військ на правий берег Дніпра. Майже коло самого берега Ворскли, на горбику, лишилась придавлена розкішною вербою невеличка хатина, в якій жила баба Векла. Вона ще не була дуже старою, але чомусь усі її так називали. Баба Векла жила самотньою. Лише інколи маячила на городі чи у своєму дворі. Вона нікуди не ходила, її провідувала лише одна сусідка, моторненька, ще молода жіночка. Я тоді ходила до сьомої кляси, писала листи своєму батькові на фронт, який служив ковалем в обозних військах. Ходила до школи повз подвір'я баби Векли.

Одного разу вона мене запросила до себе, завела в хату, посадила на стілець, коло столу і попросила, щоб я написала листа до її сина Григорія Зінченка, що також був на фронті. Дома я запитала свою матір, чому баба Векла така мовчазна, одинока, хустка на ній завжди чорна, увесь одяг також чорний. Мама мені розповіла про сумне бабине життя.

На початку 30-их років баба Векла лишилася вдовою, п'ятеро дітей було коло неї. Найстаршій Таїсі було 18 років, найменшому Степанові – 7 років. З метою створення штучного голоду, в кінці 1932 року, в нашому селі, як і по всій Україні, почалося повне „викачування" хліба.

Місцева влада формувала бригади, які їздили гарбами попід дворами, заходили в кожну хату і і шукали зерно, різні продукти. Не зважаючи на плач, прохання баби Векли і її п'ятьох дітей, вигорнули все з горняток, що стояли на лавці під припічком, повисипали навіть квасолю і горох.

Наближалась холодна і голодна зима. Матері хотілось вижити разом з дітьми. Залишилась лише макуха, прихована в чулані, та буряки, закопані у ямі. Готувала мати дітям до болю бідні страви. Макуха з цукровим буряком – це солодкі млинці, макуха з борщовим буряком – це підсолені млинці. Та й млинців було не вдосталь. Турбували її найменші синочки – Олекса і Степан. З кожним днем вгасало їхнє життя. І вона рішилась йти на все, аби врятувати дітей.

Темними, холодними ночами вона, з порожнім горнятком, кралася, немов голодна вовчиця, під чужими тинами, кожну кісточку, кожний качанчик або шматочок ховала за пазуху, де можна доїла корову, овечку чи козу, потім напувала роздобутим молочком своїх знесилених синочків. Її ловили, били кілками, прозивали відьмою, злодійкою, та її ніщо не зупиняло. На руках матері у голодних, тяжких судорогах помер Степан, через тиждень помер Олекса. Тяжко плакала мати, кричала, билась, мов пташка в клітці, навіки прощаючись зі своїми дітьми.

Гірко і тяжко дожили до часу, коли земля вкрилася розмаїттям трав і квітів, зацвіла калина, в житі заполовів колосок, засиніли волошки. Ослаблена баба Векла ледве добралась до житнього поля, нарвала недоспілих, житніх колосків, коло хати наламала калини, зібрала пучечок ніжних пахучих квітів і все це занесла до хати. Приємний запах квітів, легенький шелест колосків, які розминала мати, оживив дітей, вони підняли вже важкі голови і тяжкими, повільними кроками пухлих ніг наблизились до столу скуштувати зерно ще недостиглого, соковитого жита. Таїса померла вранці – ослаблений організм не сприйняв молодого зерна.

Через шість років після Голодомору пішов із життя син Іван. Він працював у колгоспі, зимою возив кіньми з кагатів на ферми мерзлі буряки. Великі морози, хуртовини, а на ньому – старенький, виношений сіряк, тоненькі штани, драні чоботи. В травневі дні, коли природа ожила, його похоронили. На похоронах сина мати не плакала, у неї вже не було сліз.

Баба Векла залишилась з останнім сином Григорієм, якого в 1943 році забрали на фронт. Я продовжувала заходити до баби Векли, щоб написати листа до сина. В кінці 1944 р. принесли матері „похоронку", в якій було написано, що її син Григорій Зінченко, загинув смертю хоробрих в боях на польській землі. Увечорі бабу Веклу відвідала її сусідка. Вона сиділа за столом, на якому стояли фотографії усіх її дітей. Мати тихо, з великою тугою в голосі, розмовляла з кожним із них, якби давала свою, материнську прощальну пораду. Коли сусідка прийшла вранці, баба Векла так і сиділа коло столу, але вже була холодна. На її могилі сусіди посадили калину, яка кожного року рясно цвіте, розносячи духмяний запах до могил кожної її дитини.

Під враженням цих спогадів мого дитинства я написала вірш:

Ти чуєш, як плаче земля України,
Як стогне й ридає вона,
За дітьми своїми, що їх народила,
А щастя і долю не всім їм дала.
Ти чуєш ці звуки,
їх вітер розносить
У кожний куточок святої землі,
Це кличуть нас мертві,
це мати голосить,
Шукає дітей у вічному сні.
Як тяжко вмирати
голодною смертю
У розквіті сил і ума,
За правду боровся,
трудився уперто,
Сім'я помирає, бо хліба нема.

Наталія Кушнір,
с. Світлогорське
Полтавської обл.

Два голодомори в одній поемі

Поет Ростислав Маменко народився 1936 року в м. Дніпродзержинську, за фахом – лікар. Дитинство і юнацькі роки пройшли в селі Ганнівці Верхньодніпровського району, у діда і баби. Закінчив українську середню школу та Дніпропетровський медичний інститут. Виховання в сім'ї одержав на засадах української державности та пріоритетах української літератури (батьки були вчителі).

В Україні видано його поеми „Про Гая-Гайявату" та автобіографічну – „Життя мого надія". Обидві книжки надійшли до „Свободи". З останньої подаємо два розділи, у яких автор розповідає про голодні 1932–33 та 1946–47 роки в рідному селі.

Що нагадать про
тридцять третій?
Те, що бабуся розказала,
Чи те, що в пісні цій співала?
„Ой, ходила я по хаті,
Стогнала, кричала,
Коли рідних, що померли,
В землю поховала.
Ой, ходила я по хаті,
Стогнала, тремтіла.
Який страшний був той голод!
Я їсти хотіла...
За що таке? В своїм домі
Нещасною стала!
На землі, на батьківщині
Доля запропала...
Та що ж то за темні сили
Все занапастили,
Що ми в Бога на колінах
Смерті всі просили?
Ой, ходила, ходила,
Узяла замок залізний
Та й двері закрила.
Ой закрила, закричала –
Із домом прощалась!
Поблукала межи люди
Сама куди знала.
Ой, піду, піду до міста
Хліба заробити.
Там ще церков не спалили –
Є де попросити".

* * *

– Скажи, сусідко, що мені робити?
Вже скоро доїдаєм буряки.
А завтра чим дітей кормити?
Хоч кидайся світ-за-віч навтіки!
– Від кого, від дітей?
– Та й сили бігти
Нема. Як побіжу – впаду!
– Чого ти скисла? Чи й не ніжна!
Чи вперше бачиш ти біду?
Ну й що ж,
що у дітей всі ребра „світять"?
Це що таке: „Світ зáочі піду"?
Навкруг весна, і очерет вже мітить
Ростками берег нашої ріки.
Та й пагорби від снігу вже відкриті:
Із нір подекуди вилазять ховрахи.
Ти молода, і перший бачиш голод.
Старіша я – далося на віку!
Не бійся, я з тобою поряд,
Хоч і худющу бачиш, та кріпку.
– Зарадь мені! Я зву тебе сестрою,
Хоч ти моя сусідка лиш...
– Всі ми брати і сестри, як бідою
Стаєм налякані, розгублені. Облиш!
Я б поділилася чим-небудь із тобою:
Та теж скажу:
„Скрізь пусто. Ну хоч ріж!"
– Не молимось.
Без Бога стали жити.
І сієму, й збираєм без молитви.
Молися, сестро, я тебе навчу!
Ще діждеш ти і хліба, і борщу.
– А зараз що?
– Ми підем до ріки,
Збирать в воді холодній шпичаки.
То – очерету молоді ростки!
А потім молодий в воді
зберем рогіз.
Я бачила сусід в мішку поніс.
Помиєш, висушиш в печі,
У ступі потовчеш вночі –
І буде борошно вже на млинці,
Завдячиш Богові, а потім і ріці.
Живі залишитесь,
хоч буде що поїсти,
Бодай недобре із рогозу тісто.
– Ой, дякую, побігла, я все чую!
– Постій!
Рогіз і очерет не всіх рятує,
Та голод забива.
А потім піде кропива
Ще далі зелень якась піде. –
Дотягнете вже до нового хліба.
Ох грішні ми! Гріхи, гріхи...
Я в тридцять третім їла ховрахів.
Оце з тих пір я й є така худа.
Та врятувалась.
Ох, навчить біда!
А ті, що їх, не їли – гидували, –
До врожаю не доживали.
– Чого мені ще гидувати?
Я дітям правду не скажу,
А буде чим нагодувати.
Я дякую тобі. Піду!
Спасибі, відвела біду!
Чи нам вередувать?
Чи гіршого не знали?

Щасливий, мій читáчу,
Якщо ніколи ти не бачив,
Як із холодної ріки
Весною люди витягали,
Ще ледь проросли шпичаки...

УКРАЇНА І СВІТ

Росте нове покоління борців за українську мову

Гурток плекання української мови у Севастополі.

Українська світова спілка професійних учителів (УССПУ) організувала табори української мови для помосковщених й іншомовних українських дітей зі сходу та півдня України, Криму та інших країн (Польщі, Румунії, Молдови, Білорусі та Росії (Кубань). У таборах дітвора вступала у члени нової організації української молоді – Гуртків плекання української мови (ГПУМ), складала обіцянку-зобов'язання на вірність українській мові. Всі вони отримали стрічки ГПУМ, як символ членства. Вже відбулось 15 таборів з участю кількох сот дітей з різних місцевостей. Дітвора нав'язала між собою дружні контакти. Табори відбулись у західних областях України, де українська мова звучить не тільки в хаті, але й на вулиці. Табори були дуже успішними. Тому, що ініціятива пішла з Америки, то не диво, що газета „Донеччина" з Донецька помістила редакційну статтю про табори під заголовком: „Америка єднає схід і захід України". Цього року, при помочі добрих людей і деяких українських установ, які розуміють важливість цієї справи, організуємо нові табори.

Друга дуже важлива справа, якою зайнялось УССПУ, – це організування ГПУМ по всіх школах України та їх обласні з'їзди з відповідальними програмами в обороні української мови. ГПУМ-ці – це борці за відродження, збереження і розвиток української мови. Вже відбулись два такі з'їзди. Один в Криму, 19 грудня 2002 року, в Евпаторії, на базі середньої школи ч. 13. У з'їздах взяли участь майже триста делегатів з 28 місцевостей Криму. З'їзд звернувся до влади з вимогою створення окремих українських шкіл. Другий такий з'їзд ГПУМ, але набагато сильніший, відбудеться весною у тому ж Криму, де українська мова все ще перебуває в упослідженому стані. Хочеться згадати, що після подібного з'їзду у Севастополі перестали називати українських дітей „хохлами".

Наступний обласний з'їзд ГПУМ відбувся 11 січня 2003 року в Донецьку. З усіх головних міст Донецької области з'їхались делегати від учителів й учнів. Вже йде підготування до обласних з'їздів ГПУМ в Луганській, Чернігівській, Сумській, Миколаївській, Запорізькій, Дніпропетровській і Херсонській областях України. Рівночасно створюються ГПУМ по всіх школах України.

Нашу громаду просимо морально і матеріяльно підтримувати ці акції. Листи висилати на адресу: UWAPE (Attn.: Z. Kwit) 804 N. Woodstock St., Philadelphia, PA, 19130.

Зиновій Квіт

„Лібералізм" – книжка 2002 року

КИЇВ. – 2 березня 2003 року у Києві завершилася IV Всеукраїнська акція опитування „Книжка 2002 року". У цей день у вщерть заповненій Мистецькій ґалерії „Лавра" відбулася церемонія вручення дипломів за найкращі книжки минулого року. У номінації „Софія" (клясична філософія і гуманітаристика) перше місце здобула книжка видавництва „Смолоскип" – „Лібералізм".

На конкурс, який щорічно проводять Фонд сприяння мистецтвам України, журнал „Книжник-Рев'ю" і Центр соціологічних досліджень „Еліт-Профі", було відібрано 1300 найкращих книжок, які появилися в Україні у 2002 році. Всі вони були поділені на сім номінацій, книжки кожної з них розглядало дев'ять експертів. Вони вибирали сім найкращих книжок.

Шляхом голосування книжка, яка набирала найбільше пунктів, була проголошена Книжкою Року. Експерти були зобов'язані оцінювати кожну книжку за якістю тексту, актуальністю появи даного твору на книжковому ринку і художньотехнічним рівнем видання.

У номінації „Вершини" переможцем стала книжка Д. Донцова „Геополітичні та ідеологічні праці" (видавництва „Кальварія", Львів). У цій номінації книжка видавництва „Смолоскип" „Розстріляне відродження" Юрія Лавріненка опинилася на 5-му місці, а „Листування" Івана Багряного – на 7-му. У номінації „Красне письменство" книжка О. Ірванця „П'ять п'єс", видавництва „Смолоскип", здобула 12-те місце.

Згідно з визначенням експертів, видавництво „Смолоскип" знаходиться серед двадцяти найкращих видавництв України.

Антологія „Лібералізм" є першою в Україні антологією світової ліберальної думки, що включає праці понад сорок західних авторів XVII–XX століть у перекладі на українську мову. Упорядники антології – Олег Проценко і Василь Лісовий, відповідальний за випуск антології – Осип Зінкевич. Книжка видана при фінансовій допомозі Голяндського посольства у Києві, має 1126 стор., у твердій обкладинці. Ціна 35 ам. дол. (50 кан. дол., разом з поштовою оплатою).

У справі придбання читачі „Свободи" можуть звертатися до представництва „Смолоскип на західню діяспору: „Smoloskyp", P. O. Box 8041, Bridgewater, NJ, 08807, USA.

Петро Варнак

ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ УНСОЮЗУ ПОВІДОМЛЯЄ

РІЧНІ ЗБОРИ ОКРУГ ВІДБУДУТЬСЯ

Округа	Місце проведення зборів Адреса	Дата	Година	Управа Округи
ОЛБАНІ	Український Клюб 402 25th St. Watervliet, NY	3/29/03	2:00	Микола Філь Володимир Літинський Володимир Кривулич Павло Шевчук Стефанія Гаврилюк
РОЧЕСТЕР	Школа св. Йосафата 940 E. Ridge Rd. Rochester, NY	3/29/03	1:30	Христина Дзюба Юрій Малаховський Марія Сверида Петро Дзюба
БАЛТИМОР	Помісна католицька церква св. Тройці 16631 New Hampshire Ave. Silver Spring, MD	3/30/03	2:00	Марта Лиско, 1-ий заст. предс. УНС Євген Іванців, 2-ий заст. предс. УНС Павло Фенчак Павло Г. Фенчак
СИРАКЮЗИ	Церква св. Івана Хрестителя 207 Tompkins St. Syracuse, NY	3/30/03	2:30	Д-р Іван Гвозда Микола Велич Микола Кривий
ЧИКАГО	Український Культурний Центр 2247 W. Chicago Ave. Chicago, IL	4/5/03	3:00	Стефко Куропась Андрій Скиба Богдан Кукуруза Д-р Мирон Куропась Гелен Олек-Скотт Михайло Куропась

Уточнення

В числі 11 „Свободи" було подано виказ пожертв наших читачів до пресового фонду тижневика в лютому 2003 році, але в назві його неправильно зазначено, що цей перелік- з квітня 2002 року. Насправді вказані кошти подаровані редакції саме в лютому нинішнього року, за що ми дякуємо нашим добродіям.

Відвернути загрозу від української мови

До голови Верховної Ради Володимира Литвина і народних депутатів України

З тривогою за долю української мови в незалежній Україні українці діяспори сприйняли проєкт Закону України (внесеного народним депутатом В.А. Мироненком – фракція КПУ) „ Про застосування російської мови в Україні" та проєкт Закону України (внесеного народним депутатом Л.І.Грачом – фракція КПУ) „Про внесення змін до статті 38 Конституції України" про надання російській мові статусу „офіційної". Ясно, що стаття 10 Конституції України більш ніж достатньо задовольняє мовні і культурні права і потреби національних меншин, а зокрема російської на території Української держави.

Щодо російської меншини показовим є, наприклад, те, що, за останніми даними, в Україні діють1732 школи з російською мовою навчання, 15 театрів, безконкурентно домінує російська мова в друкованій продукції і в українському етері та в державному апараті. Тому цей законопроєкт вважаємо антиукраїнською, антидержавною провокацією, спрямованою на остаточне витіснення і ліквідацію української мови в Українській державі.

Хоч українська мова визнана в Україні державною – такою вона, на жаль, ще не є через безкарне нехтування нею усіма гілками влади. Україна – це, мабуть, єдина країна у світі, де державна влада не зуміла створити і захистити необхідні умови для відродження і розвитку своєї ж державної мови, що є рідною мовою корінної нації, яка становить переважну більшість населення держави – тобто українців: 37.5 млн. в Україні з яких 32 млн. визнали рідною мовою українську (за результатами перепису населення 2001 року).

З обуренням українці діяспори сприйняли й „Пояснювальну записку до проєкту Закону України про внесення змін до статті 38 Конституції України". Твердження автора законопроєкту і цієї „пояснювальної записки", що, мовляв, „для більшости громадян України російська мова є не тільки мовою національного спілкування, але й важливим засобом отримання широкої міжнародної інформації, приєднання до світової науки і культури..." – тобто українська мова не надається для "міжнародного спілкування", "отримання міжнародної інформації" та "приєднання до світової науки і культури". Такі твердження є образливими для українців і взагалі неприйнятними серед цивілізованих людей будь-якого національного походження. Цей „арґумент" в користь мнимої вищости російської мови належить до найгірших зразків примари російського шовінізму царської і большевицької епох, яка ще бродить Україною і гальмує процес державного будівництва.

Українська діяспора звертається до Вас, як до громадян Української держави та народних обранців і закликає відкинути названі проєкти законів, пошанувати український народ, і його українську мову як державну мову України і врешті створити усі необхідні передумови для її повноцінного розвитку. Бо це, а ніщо інше, буде справжньою запорукою сучасної і майбутньої соціяльної, політичної і міжетнічної гармонії в суспільстві України.

Запевняємо Вас, що українці діяспори разом з українцями на Батьківщині не стоятимуть осторонь у цій уже оголошеній війні проти рідної мови нашого народу і то у його власній хаті – Україні.

Ми будемо робити все можливе, щоб відвернути будь-яку загрозу від нашої національної святині – незалежної Української держави та її української мови.

З повагою –
за Президію Секретаріяту СКУ:

Аскольд Лозинський,
президент
Віктор Педенко,
генеральний секретар

А „чума" все ще ходить і збирає жертви

Д-р О. Миндюк в розмові з О. Кузьмович

На ім'я ця сучасна „чума" – Чорнобиль, а землею, по якій вона ходить, є наша Україна.

Сімнадцять років проминуло від цього пропам'ятного Чорнобильського нещастя, а жертв радіяції, яка далі заражає багато районів країни, не меншає, і вони вимагають лікування. Особливо багато жертв серед дітей – то ж не диво, що опіка над цими жертвами є завданням відповідальним і постійним. Спеціяльно засновані лікарні з фінансовою поміччю діяспорних українців та їхніх організацій, в першу чергу Фонду Допомоги Дітям Чорнобиля, активно працюють, бо до цього змушує подостаток пацієнтів. Як довго ще? Чи вдасться вилікувати усіх пацієнтів, зокрема молодих, що все ще вдаються до лікарів, бо радіяція не зважає на відстань і час? А тим часом після перших років спонтанної і такої важливої допомоги лікарням України фінансами та різноманітними апаратами для лікування, поміч, хоча як вона і надалі потрібна, дещо зменшилася.

Маючи нагоду відвідати Львівську обласну дитячу спеціялізовану лікарню, я могла наочно переконатися у величезній допомозі, яку надали їй організації і поодинокі особи від дня її організування до сьогодні, послухати розповіді тих, що відповідають за працю лікарні, зокрема за лікування молодих пацієнтів.

В першу чергу розповів про лікарню та її сьогоднішні проблеми головний лікар і адміністратор д-р Олександер Миндюк, як також д-р Андрій Петрух, один із лікарів. А проблем, як довідуємося, аж задосить. Сюди прибувають малі пацієнти з цілої України, що їх найважче лікувати.

У постійному обігу звичайно в лікарні є 300-350 малих пацієнтів, а лежачих в середньому – 200. Щоб їм дати добру опіку, лікарня має аж 479 осіб персоналу, в якому є не лише лікарі та медсестри, але і робітники для складних приладів.

Розуміється, також у цій спеціялізованій лікарні молоді лікарі та студенти на практиці вивчають імунологію, гематологію та онкологію. Кожного ранку усі, що працюють в лікарні, сходяться на обговорення проблем, яке відбувається під проводом д-ра О. Миндюка.

Однією з найповажніших проблем, поряд зі станом здоров'я маленьких пацієнтів, є питання економічне, труднощі у втриманні цієї спеціялізованої лікарні. Лікарня має десяток складних апаратів, потрібних для діягностування і лікування недуги, і більшість із них – це подарунки Фонду допомоги дітям Чорнобиля і поодиноких меценатів чи товариств з діяспори. Але за цей десяток років деякі із приладів потребують відднови чи заміни, а тим часом, як довідуємося від д-ра О. Миндюка, від держави немає великої фінансової допомоги, з мізерних державних фондів треба виділити на оплату працівників та адміністраційні видатки – на безпосередню поміч хворим залишається дуже мало. І саме тепер – після десяти успішних років діяспорної допомоги – лікарня доконче потребує другої хвилі такої самої допомоги, щоб могти і надалі оздоровлювати своїх малих пацієнтів.

Нові апарати, ліки – ось що стало зараз великою проблемою провідників цієї особливої лікарні. То ж поміч тепер дуже і дуже потрібна. Щоб допомогти, звертайтеся до д-ра О. Миндюка на адресу лікарні: вул. Дністровська, ч. 27, Львів, 29035 Україна. Тел. (380) 322-42-34-79.

О. Кузьмович

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Марія Ґулеґіна в опері „Аїда"

Марія Ґулеґіна

ВАШІНҐТОН. – З 22 лютого до 11 березня у столиці США з великим успіхом відбулася нова постановка відомої опери Джузепе Верді „Аїда". Головну партію, на запрошення художнього керівника Вашінґтонської опери Пласідо Домінґо, виконувала співачка українського походження Марія Ґулеґіна, виступ якої викликав величезний інтерес та надзвичайно схвальні відгуки.

Марія Ґулеґіна, відома у всьому світі своїм сопрано, народилася в Одесі. Минулого року, у складі Вашінґтонської опери, брала участь у гастрольному турі до Японії з оперою „Тоска", ролю якої вона виконувала в провідних оперних театрах світу: дебют у 1991 році – в „Метрополітен-опері" в Нью-Йорку, у Віденській державній опері, операх Сан-Франциско, Чикаго, Берліну, Гамбурґу, Парижу, Лондону та багатьох інших. В 1987 році співачка дебютувала в ролі Амелії в опері „Баль в масках" разом з Лучано Паваротті.

Виставу відвідали відомі політики, представники дипломатичного корпусу, шанувальники оперного мистецтва. На честь успішного дебюту Марії Ґулеґіної в опері „Аїда", за сприяння Культурного фонду Вашінґтонської групи, в Посольстві України було прийняття. Вітаючи гостей і вшановуючи талант української співачки, Посол України у США Костянтин Грищенко відзначив внесок Марії Ґулеґіної у світове оперне мистецтво та піднесення авторитету України у світі. На прийнятті були присутні представники урядових установ США, місцевої влади, дипломатичного корпусу, української громади, дирекції Вашінґтонської опери, журналісти та музичні критики.

Посольство України в США

Виставка картин Олександри Ісаєвич

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Центр зорового мистецтва в Нью- Джерзі, розміщений у місцевості Саміт, повідомляє, що показ творів мисткині Олександри Ісаєвич відкрився у п'ятницю, 14 березня, та триватиме до 17 квітня 2003 року.

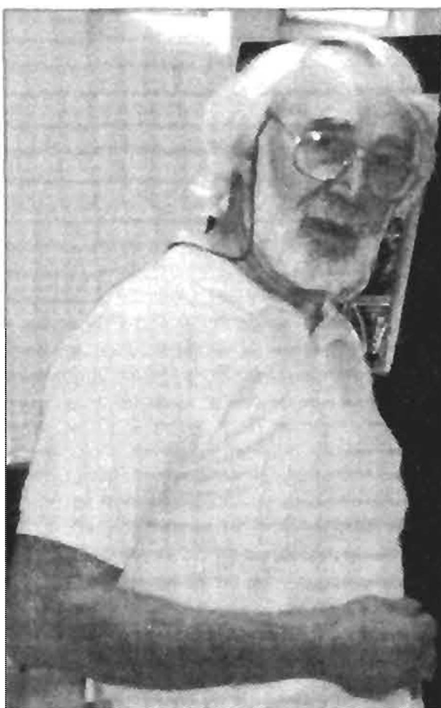
У своїх картинах О. Ісаєвич вміло сполучає спонтанність і кольоритність тканин, знаками і капаннями створює магічні художні оформлення, котрі представляють біоморфологічні форми та символічні постаті. Праці, представлені на цій виставці, позначають поступовий розвиток у стилі мисткині – від чисто фіґуративних форм до найабстрактніших і універсальних форм.

О. Ісаєвич. „Confronting Conformity"

О. Ісаєвич народжена у Львові, тепер проживає у Саміт, Н. Дж. Мистецтво вивчала в Україні та США, отримуючи (BFA) з Музейної школи витончених мистецтв у Бостоні. Крім того, вона здобула ступінь маґістра економіки та громадської політики у школі Вудрова Вілсона Прінстонського університету. Вона бачить мистецтво і економіку як частину продовження у людських пошуках розуміння і знання та уважає, що жодне з них не є повним одне без одного.

30-ий Відділ СУА влаштовує виставку Рема Багаутдина

Рем Багаутдин.
Фото: Л. Х.

ЙОНКЕРС,Н. Й. – Постійно діяльні в СУА, членки 30-го Відділу підготовляються до надзвичайної виставки, яка відкриється 13 квітня 2003 року у Йонкерсі, Нью-Йорк, в залі церкви св. Михаїла. На ній представлятиме свої твори відомий мистець Рем Багаутдин.

Рем Багаутдин випрацював унікальний жанр ювілірного іконопису, поряд винятково оригінальних композицій в металопластичних барельєфах: з епізодами української історичної героїки, з леґендарними та побутовими сюжетами, як також з ліричними візіями.

Здобувши фахову освіту в Академії мистецтв у Києві в 1945 році, а опісля в Інституті мистецтва ім. Т. Г. Шевченка у 1951 році, він займався різними видами мистецтва – ілюстрацією, мозаїкою, рисунками і т. п. В 1973 році з допомогою Володимира Колесника, колишнього директора Київської опери, виїхав до Америки. Тут мистець свобідно досягнув успіху та слави на світовому рівні.

В. Барка, описуючи творчість мистця, казав: „Рем спромігся виразити в багатобарвній металопластиці найвластивіші прикметності з вікового українського мистецтва... Він виявляє глибини настрою, надаючи загальному виглядові казкової чудесности".

Рем Багаутдин зображує історичні події і леґендарні постаті українського народу. Він поєднує віртуозну вправність скульптора з його безпомилковою інтуїцією. Твори віддзеркалюють духовну красу, лагідність молодого кохання, величавість держави.

Кожний любитель мистецтва не повинен пропустити цю унікальну виставку 13 квітня в залі церкви св. Михаїла, Йонкерс, Н. Й. 21 Shonnard Place від год. 9:00 ранку до 3:00 год. по полудні. Телефони: у церкві – (914) 963-0209, Олі Рудик вдома – (914) 245-1366.

Оля Рудик

Рем Багаутдин. „Плач Ярославни".

Олег Нижанківський – син України і світу

(25 липня 1924 року – 8 січня 2003 року)

Св. п. Олег Нижанківський

Олег Нижанківський народився в старовинній українській галицькій родині. Дід його, Остап, був композитором, диригентом хорів („Боян") та суспільно-громадським діячем-патріотом, за що його підступно вбили поляки. Його батько, Нестор, аванґардний композитор, був професором Музичного інституту ім. Лисенка та організатором музичного життя у Львові, а мати, Мелянія Семака – письменниця і журналістка. Обидва діди були послами до австрійського парляменту. Найдавніший відомий предок Олега, Андреас Нізанковіюс, народився в Галичині 1592 році, був учнем Дж. Фрескобальді й органістом в Римі, конкурентом Букстегуде. В трагічний воєнний час 15-літній Олег втратив батька.

Музичний талант Олега виявився в співі й непересічній музикальності. Студії почав у Мюнхені і продовжував у Бельгії. Протягом чотирьох років він ночами працював в копальні вугілля, щоб вдень студіювати в Королівській академії музики, яку закінчив дипломом 1-ї кляси. Завдяки своєму стрийкові Омелянові Нижанківському, піаністові і музикологові, що жив у Швайцарії, Олег приїхав до Женеви. В результаті Женевського Інтернаціонального музичного конкурсу одержав стипендію для вокального вдосконалення у проф. Фернандо Карпі, учня Карузо.

У Женеві Олег відразу включився в музичне життя міста. Визначні женевські родини радо підтримували його талант. Він концертував як соліст з женевською філярмонічною оркестрою під диригентурою світової слави Ернеста Ансерме, Ганса Гауга та інших. Співав концерт пісень перед бельгійською королевою Марі-Жозе, в замку Кранс.

В 60-их роках Олег був заанґажований до Женевської Опери. Там виконав сольові ролі в світових прем'єрах опер визначного швайцарського композитора Франка Мартена: „Месь'є де Пурсонь'як" (за Мольєром), „Буря" (за Шекспіром), та в ораторії „Вен Гербе". Виступав в головних ролях престижевої женевської „Пікколя-опери", в ансамблях академічного колеґіюму античної музики – „Менестранді" та ін. Завдяки володінню багатьма чужими мовами успішно співав різномовні старовинні й модерні репертуари.

О. Нижанківський пропаґував українську музику численними концертами і турне по Европі, при акомпаньяменті Омеляна Нижанківського і своєї тещі Стефанії Туркевич-Лукіянович, також у швайцарському радіо і лондонському Бі-Бі-Сі. Був членом жюрі вокальних конкурсів і фестивалів.

Після оперної кар'єри О. Нижанківський перейшов на освітню працю у вищих женевських школах. Завдяки своєму педагогічному хистові він вмів передати ентузіязм до музики навіть звичайним учням. Водночас брав жваву участь в українському громадському житті в Швайцарії, декілька років очолював „Українське товариство у Швайцарії". Ще студентом Олег співзаснував пластунську ватагу „Бурлаків", надаючи їй назву, яка діє вже в третьому поколінні на чужині і в Україні.

Перша поїздка в Україну, після 47 років, зустріч з Миколою Колессою та Музичною академією у Львові, участь у відкритті пам'ятника В. Барвінському, своєму учителеві фортепіяну, глибоко його схвилювала. Друга поїздка, на перехування тлінних останків батька Нестора з Польщі до родинного гробівця в Стрию, відвідини дідового парохіяльного села Завадів, музею Нижанківських, також залишила зворушливі враження.

Олег любив усі форми мистецтва, був автором низки скульптур, шанувальником малярства своєї дружини Зої Лісовської і доні Лади. Він був добрим батьком для дітей Романа і Лади та дідусем внучат, Олександра і Наталі, яких залишив в невимовній жалобі. Сильна особистість Олега, енергійна і привітна, в якій завжди домінував оптимізм і гумор, приваблювала до нього багато друзів між українцями і чужинцями, які бачили в ньому людину льояльну, прив'язану до своєї батьківщини України і до країни свого осідку, Швайцарії, яку щиро поважав.

Вічна йому пам'ять!

Н. Н.

Славне музичне подружжя

До 100-ліття від народження Антона Рудницького та Марії Сокіл

НЬЮ-ЙОРК. – Заходом Наукового Товариства ім. Шевченка та Українського Інституту Америки, 29 березня ц. р. о 7-ій год. вечора в приміщеннях УІА (79th St. і 5th Ave.) відбудеться пропам'ятний концерт, присвячений 100-літтю від народження видатних музик – композитора Антона Рудницького та його дружини, співачки Марії Сокіл. Роки 1902–2002 обіймають їхні життєві шляхи, піонерські почини та мистецько-громадські звершення, про що розповість бібліограф-музикознавець Роман Савицький, мол. В програмі теж рідкісні, історичні звукозаписи М. Сокіл, із фортепіянним дострoєм А. Рудницького, та відеофрагменти з опери „Анна Ярославна" А. Рудницького (лібрето Леоніда Полтави), поставленої Київським оперним театром у 1996 році. На закінчення цієї ювілейної імпрези виступить концертовий піяніст і педагог Роман Рудницький (син), який поділиться із присутніми власними спогадами про батька і матір і виконає фортепіянні твори Антона Рудницького та інших композиторів.

Композитор, диригент, піяніст, педагог, музикознавець і критик А. Рудницький народився на Самбірщині (із цього регіону походять, між іншим, гетьман П. Сагайдачний, музиканти М. Колесса, Е. Штоєрман), музику студіював у відомих в той час педагогів – В. Курца (Львів), Л. Сірота (Відень), завершував студії у високих школах Берліну (клясу фортепіяну Е. Петрі, А. Шнабеля; кляси композиції Ф. Шрекера та Ф. Бузоні. У 1926 році студії закінчує одночасно і в Берлінському університеті (доктор філософії).

В час студій концертував як піяніст у Німеччині й Західній Україні; в Галичині його цілопрограмові концерти в 1921–22 роках були першими того роду сольовими виступами у Львові. Під тим оглядом А. Рудницький випередив навіть таку активну піяністку, як В. Божейко, якої перший цілевечірній концерт у Львові відбувся у 1923 році.

Запрошений на Радянську Україну, А. Рудницький працював диригентом оперних театрів у Харкові (1927–30), Києві (1930–32), і в тому часі одружився із співачкою (сопрано) М. Сокіл, примадонною столичних театрів. Згодом він диригував оркестрами у Львові, Варшаві, Ковні, з 1939 року – у США, та тим самим популяризував більші формою вокально-симфонічні твори української музики у Польщі, Литві та Америці, із співучастю М. Сокіл.

А. Рудницький також викладав у музичних школах в Харкові, Києві, Львові, Філядельфії (з 1962 – професор Музичної академії), а диригував хорами, зокрема „Кобзарем" у Філядельфії (1953–1975).

Головні його твори: опери „Довбуш", „Анна Ярославна", балет „Буря над Заходом", три симфонії, симфонічна поема „На світанку", інші твори для оркестри та для голосу з оркестрою; композиції для хору, сольоспіви та обробки народних пісень. Згідно із опінією глибокого знавця галицької музики, – В. Витвицького, серед західньоукраїнських композиторів саме А. Рудницький започаткував (1919) „модерний" напрям, і в 1920-их роках до цього стилю посвоєму приєднались інші музиктворці Львова та Києва. Вже в 1920 році Рудницький здобуває першу премію на композиторському конкурсі у Львові, а в 1937 році – першу нагороду на міжнародному конкурсі композиторів у Варшаві (за сонату для фортепіяну на стрілецькі теми).

А. Рудницький – один із небагатьох музикантів свого покоління, який друкувався теж англійською мовою; саме йому належить перша спроба написання історії української музики цією мовою. В останні роки життя він керував новоствореним Союзом українських хорів Америки (СУХА), багато часу друкувався як автор чи музичний критик.

Від 1962 року А. Рудницький – дійсний член НТШ в США, а зложив на вічний спочинок перо та батуту в м. Томс Ривер, Н. Дж. (30 листопада 1975 року).

М. Сокіл, родом із Запоріжжя, закінчила Музичну консерваторію у Дніпропетровську; солістка (ліричне сопрано) оперних театрів Харкова (з 1927 р.), і Києва (з 1930 р.). Згодом (до 1937 р.) виступала солісткою симфонічних концертів у Львові, Варшаві, Празі, Відні, Берліні; в 1937–38 роках концертувала в США і Канаді. Активна теж як педагог, викладала вокал у Вищому музичному інституті ім. Лисенка у Львові (з 1933 р.), і з її кляси вийшли такі відомі співачки, як О. Бурбело, О. Лепкова (Ястремська), Ю. Шухевич; з 1958 року вона викладала у Філядельфійській консерваторії та Музичній академії.

Кращі її партії: Марильця („Тарас Бульба" Лисенка), Одарка („Запорожець за Дунаєм" Гулака-Артемовського), Маргарита („Фавст" Ґуно), Тетяна („Євгеній Онєгін" Чайковського), Дездемона („Отелло" Верді), Ельза („Лоґенґрін" Ваґнера). На думку київського музикознавця Івана Лисенка, найвище досягнення Сокіл – партія Гальки в однойменній опері Монюшка. Як у вокальному, так і в сценічному відношеннях її інтерпретація цієї ролі вважається довершеною. І. Лисенко теж вказує на великий її репертуар української музики – Лисенка, Степового, Барвінського, Людкевича, Рудницького, Лятошинського та ін. В 1938 році М. Сокіл виступила у кінофільмі „Запорожець за Дунаєм" (Нью-Джерзі – Нью-Йорк), в якому виконала ролю Одарки.

В 1940 році в американській фірмі „Asch Recording Studio" в Нью-Йорку вона записала вісім українських народних пісень (в обробці та із фортепіяновим дострoєм А. Рудницького), а також сольоспіви С. Рахманінова І С. Танеєва. Це був перший того роду сольовий проєкт музикантів клясичного стилю в Америці. Марія Сокіл зійшла із життєвої сцени 5 травня 1998 року в домі свого сина Романа (м. Бордман, Огайо). Про Антона та Марію Рудницьких є чимала література, створена фахівцями діяспори та сучасної України.

Роман Савицький, мол.

Творчість Григорія Китастого – в Інтернеті

У 2002 році відзначалась 95-та річниця народження чи не найвідомішого в діяспорі українського композитора, диригента і бандуриста XX століття Григорія Китастого. Ця людина не тільки додала унікальні твори до скарбниці музичних перлин української світської і духовної музики, але також зберегла кобзарські мистецькі надбання в суворі часи війни, еміґрації та довгі роки русифікації України. За кермом славної Української капелі бандуристів ім. Т. Шевченка він не тільки підтримував на дусі патріотичну діяспору, а й ніс рідну пісню по найбільших залях Америки, Канади, Европи та Австралії, де захоплював слухачів і тішив їх красою українського мистецтва.

Підготовляючись до вшанування і популяризації творів цієї великої людини, родина Григорія Китастого створила добродійний Фонд Китастих. Водночас ця фундація має своєю метою продовжувати велику наукову працю, яку ропочав у Києві почесний доктор Національного університету „Києво-Могилянська академія", професор Віктор Китастий, котрий раптово помер у 2000 році.

Використовуючи безмежні можливості комунікації з допомогою Інтернету, Фундація упорядкувала електронну бібліотеку (дивіться www.kytastyfoundation.org), де знаходиться велика частина авдіо-записів, нот, книжок і літературних творів. В окремій музичній бібліотеці Григорія Китастого є всі його рукописи, книжки про нього, друковані ноти, сольові записи як бандуриста, і всі записи Української капелі бандуристів ім. Тараса Шевченка під його диригентурою. Вільний доступ і користування цими матеріялами, будь-де у світі і будь-коли, створює величезну можливість для зберігання і поширення української культури, зокрема музичного мистецтва.

В 2003 році Фундація Китастих випускає компактний диск зі записом Служби Божої Григорія Китастого. Цей твір 1956 року вперше буде повністю виконаний і записаний професійним хором в Україні. В найближчому проєкті заплановано видання його епохальних творів – „Дума про Кемптен", і „Бій під Конотопом", для солістів, хору і симфонічної оркестри.

Від червня 2001 року на вшанування пам'яті професора Віктора Китастого, котрий був старшим радником маґістерської програми EERC з економіки, Фундація заснувала фінансову нагороду, котра відзначає найкращу дипломну працю випускників цієї програми.

Для підтримки і розвитку кобзарського мистецтва в Україні, котре придушувалось в совєтські часи, Фундація допомагає школам гри на бандурі, обладнуючи їх комп'ютерами, інструментами і різним потрібним матеріялом. Кобзарям-бандуристам і найкращим учням приділяється нагорода за вклад в розвиток кобзарського мистецтва.

Про дальші проєкти Фундація Китастих буде періодично повідомляти в пресі і на веб-сайті: www.kytastyfoundation.org.

Фундація Китастих

Книжки, надіслані до бібліотеки „Свободи"

Михайло Барабаш. „Альбом" – графіка, малярство українського мистця з виразно львівським творчим обличчям. Видавництво „Афіша", Львів, 2002 рік.

Г. А. Рудницький. „Тарас Шевченко і Крим", енциклопедичний довідник. Видавництво „Таврія", Симферопіль, 2001 рік.

Іван Будз. „Підкорені пласти", уривки із повістей, романів та поеми. Видавництво „Евріка",Сєвєродонецьк Луганської области, 1999 рік.

Володимира Демус. „Альбом", поезії. У віршах авторки віддзеркалюються загальнолюдські переживання – радісні, сумні, настроєві. В-во Українського Інституту модерного мистецтва, Чикаґо-США, 2002 рік.

Дмитро Малаков. „Оті два роки...у Києві при німцях", документальна повість про те, як 778 днів і ночей Київ жив „при німцях". Видавничий дім „Амадей", Київ, 2002 рік.

Іван Огієнко (Митрополит Іларіон). „Тарас Шевченко" – одна з небагатьох книг Івана Огієнка, яку він писав усе своє життя, але так і не довів свій творчий задум до кінця. Це видання стане своєрідним відкриттям для сучасного шевченкознавства. Видавництво „Наша культура і наука", Київ, 2002 рік.

„Верховина", (видає Редакційна колеґія), літературна мозаїка. Орган дружньої ланки прихильників ідейної літератури, ч. 18 і 19. Вікторія, Кензас, 2002 рік.

Митці Львова. „Оксана Паламарчук", музикознавець, театрознавець, журналіст – бібліографічний нарис. Видання адресоване фахівцям, а також усім, хто цікавиться музичним і театральним життям Львова. Видавництво „Ліга-Прес". Львів, 2002 року.

Володимир Чос. „Реальна власність", усмішки. Це перша книжка літератора з Городища Черкаської области. Тонкий гумор, сатира, сарказм висвітлює навколишнє життя і спонукає читача до роздумів, самокритики. Видавництво „Відлуння-Плюс", Черкаси, 2000 року.

„Золоте слово". Хрестоматія літератури України-Русі епохи Середньовіччя, IX – XV століть, у двох книгах, за редакцією професора Василя Яременка. Видавництво „Аконіт", Київ, 2002 року. Видання здійснено на кошти ККДУ (США) – голова Володимир Воловодюк – і безкоштовно передано навчальним закладам та бібліотекам України.

Олександер Федорук. „Микола Бутович, життя і творчість". М. Бутович – з когорти видатних українських мистців, чия творча доля розвивалася поза межами рідної Батьківщини. Скрізь він був знаний і шанований як художник, що прокладає нові стильові шляхи у мистецтві. Твори М. Бутовича зберігаються у багатьох музеях та приватних колекціях Европи і Америки. Видавництво „М. П. Коця". Київ – Нью-Йорк, 2002 рік.

Дякуємо усім, хто надсилає нові книжки до бібліотеки „Свободи", але також просимо подавати при цьому, де і як можна замовляти ці видання.

НОВІ ВИДАННЯ

Події і видатні особи минулого десятиріччя

Богдан Осадчук. „Україна. Польща. Світ. Вибрані репортажі та статті". Київ, „Смолоскип". 2001.

Книжка вибраних творів відомого історика і публіциста Богдана Осадчука, подарована автором редакції „Свободи", викликає зрозумілу зацікавленість. Впродовж багатьох років її автор працював поруч з великим прихильником української справи Єжи Ґедройцем в паризькому журналі „Культура". До 80-річчя Богдана Осадчука у Польщі було видано його твори як подарунок авторові, навіть без його участи. У вступному слові св. п. Єжи Ґедройц назвав Б. Осадчука головним інформатором західньої громадської думки про східньо-европейські справи. Зі статтей і репортажів Б. Осадчука простежуються життєві і політичні шляхи багатьох відомих діячів політичного світу, зокрема Л. Кравчука, Л. Кучми, Б. Єльцина та ін.

Леонід Кравчук, розповідає автор, у 1991 році піднісся на високій хвилі всеукраїнської підтримки, після чого відразу ж опинився у тяжкому становищі. Старі структури впали, а нових не було. Найсміливіші реформи були приречені на невдачу через відсутність виконавчої влади. Єдиною масовою організацією був Рух, але його керівник Вячеслав Чорновіл став затятим ворогом президента. Промислове виробництво загальмувалося через втрату зв'язків з Росією, котра завбачливо зробила території СРСР залежними від центру. Нафта і газ Галичини швидко вичерпалися. Шахти перебували в аварійному стані, атомні електростанції викликали загальний жах. Ринкові реформи загальмувалися не без участи тодішнього прем'єра Вітольда Фокіна. Відійшли від влади реформатори Лановий, Юхновський, Пинзеник, прийшов Кучма з угрупованням „червоного директорату". Після президентства Кравчука залишився тільки крилатий вислів: „Маємо те, що маємо", і жарт: „Президенте, візьміть парасолю, бо на Хрещатику – дощ". Кравчук відповідає: „То нічого, я між краплями проковзну".

Особливо виразно у статтях Б. Осадчука постає позиція колишнього президента Росії Бориса Єльцина, який не тільки завжди був ворогом української незалежности, а й чимало зробив на шкоду Україні. Ще напередодні грудневого референдуму 1991 року Єльцин сказав Кравчукові: „Ніколи в житті! Яка там Україна! Це ж нісенітниця!"

3 вересня 1993 року у Ялті Єльцин заявив Кравчуку і Кучмі, що зустріч відбувається на російській землі, що Україна віддає Росії усю ядерну зброю і свою частину фльоти, бо інакше залишиться без ґазу. У складі української делеґації заперечив лише генерал Морозов. І тоді військовий міністер Росії Грачов запитав, чи Україна хоче воювати з Росією? Ялта перекреслила усі успіхи української дипломатії. Прем'єр Кучма подав у відставку разом з усім урядом, а прем'єр Росії Чорномирдін заходився до повернення єдиного платіжного простору на базі російського рубля. Відтоді Росія здійснює програму дезінформації Заходу щодо України, підкидаючи урядам різні брехні через своїх агентів, в числі яких був у США російський шпигун Олдрідж Еймс.

У статтях Б. Осадчука неґативно охарактеризовано закордонне українство, його громадські організації. У 1992 році він з осудом писав про те, що „ОУНівці ... діють в дусі старого тоталітаризму, що означає організацію подвійних структур: леґально-явних та законспірованих. Оперують мучеництвом, галасливим патріотизмом і щедрими запрошеннями на нетривале перебування на Заході. Користуються повним невіглаством населення про тоталітарні та терористичні корені цього руху. У відповідь на рядки об'єктивної публікації зчиняють несамовитий вереск, силуючись налякати противника".

Ряд статтей присвячено польсько-українським взаєминам, і саме вони значною мірою сприяли виробленню Польщею політичної доктрини щодо своїх східніх сусідів.

Адреса видавництва „Смолоскип", яке випустило збірку: пров. Балакірєва, 1, 03118 Київ, Ukraine.

Л. Х.

Спогади визвольних змагань

Макар В. „Спомини та роздуми". Київ-Торонто, 2001.

Серед багатої мемуарної спадщини про ОУН та УПА є твори, що відрізняються цінністю інформації та якістю її передання. Такими є книги спогадів Володимира Макара, який не просто належав до леґендарного покоління, що дало Україні Бандеру, Шухевича, Старуха, Климіва, Мирона та інших славних борців, а й був близько знайомий з багатьма із них і працював з ними на справу українського відродження. Володимир Макар ставить собі завдання показати період змагань ОУН та УПА через спомини своїх ровесників. Поява спогадів Володимира Макара стала справжньою подією життя української діяспори. Його книги „Сім літ визвольних змагань" (Буенос Айрес, 1946), „Береза Картузька" (Торонто, 1956), „Бойові друзі"(Торонто, 1980), „Від Бистриці до Бугу"(Торонто, 1983) швидко знайшли вдячних читачів. Щойно після 1991 року окремі ентузіясти з діяспори переслали примірники цих книг для українських бібліотек, проте їх виявилося дуже мало. Зважаючи на це виникла ідея перевидання творів Володимира Макара в Україні, яку здійснено зусиллями головного адміністратора видавництва „Літопис УПА" Миколи Кулика та його сина Романа. В результаті з'явився чотиритомний збірник „Спомини та роздуми", редактором якого є проф. Петро Й. Потічний. Першу книгу чотиритомника складають спогади про молоді роки В. Макара під назвою „Від Бистриці до Бугу. 1911-1929". Другий і третій томи становлять відомі багатьом читачам із попереднього видання „Бойові друзі". Цей збірник містить мемуари Володимира Лобая, Богдана Казанівського, Степана Ґоляша, Ярослава Рака, Миколи Климишина, Степана Мудрика та інших діячів визвольного руху. Ці спомини висвітлюють різноманітні віхи історії ОУН та УПА.

Основною темою четвертого тому є українсько-польські взаємини. Крім вже публікованої роботи "Береза Картузька" він містить раніше не друковані нариси та матеріали до цієї теми. Надзвичайно цінною є документальна частина, де автор подає ряд польських передвоєнних публікацій, які свідчать про шовіністичну налаштованість до українців, як владної еліти, так і значної частини суспільства.

Замовити чотиритомник В. Макара „Спомини та роздуми" можна за адресою: „Book Fund The V. Makar", 17 High Park Gdns, Toronto, ON M6R 1S8, Canada. Тел./факс: (416) 767-0026. електронна пошта: upa@attcanada.ca або romankulyk@sprint.ca

Володимир В'ятрович

СПОРТ

Гімнастика

У Києві 16 березня завершилися змагання Ґран-прі-2003 „Чаша Ірини Дерюгіної". Участь у змаганнях взяла рекордна кількість країн – 28.

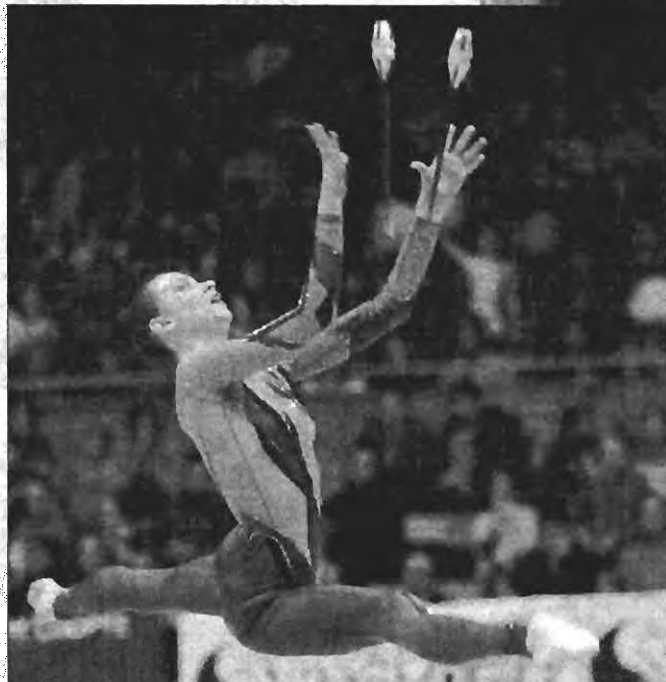
Вперше за багато років весь п'єдестал пошани в абсолютній першості був українським. Абсолютною чемпіонкою стала Ганна Безсонова, друге та третє місця у Тамари Єрофєєвої та Наталки Годунко.

В окремих вправах усі золоті нагороди також зібрали українки. Тричі гимн України звучав на честь Г. Безсонової, один раз – Т. Єрофєєвої. Також українські гімнастки мають дві срібні медалі. Стільки ж – у росіянки Віри Сесиної, яка тиждень тому перемогла на етапі Ґран-прі у Москві. Гідну конкуренцію українкам склала Сімона Пейчева з Болгарії, яка має 3 бронзових медалі і була четвертою у загальному заліку.

Турнір став генеральною репетицією перед чемпіонатом Европи, що відбудеться в квітні у Німеччині.

Ірина Дерюгіна під час турніру

Ганна Безсонова

Бокс

Незважаючи на те, що Віталій Кличко після поразки брата Володимира 8 березня від південноафриканця Корі Сандерса пообіцяв, що розбереться з кривдником Володимира, сам Володимир збирається довести нелогічність свого прогрșшу. Володимир свій наступний бій хоче провести влітку у Нью-Йорку. Можливо, це буде матч-реванш із Сандерсом. Стосовно того, як вплине поразка Володимира на майбутні пляни братів Кличків, Володимир сказав: „Ми станемо чемпіонами світу в суперважкій вазі".

Гокей

Форвард збірної України Руслан Федотенко, який грає також у НГЛ, відзначився 17 березня у грі за свій клюб „Тампа-Бей". Цього разу українець забив ґоль у ворота „Мінесоти", проте цього вистачило лише на нічию його клюбу.

Вислід змагань: "Нью-Джерзі" – „Філадельфія" – 2:4, „Рейнджерс" – „Айлендерс" – 1:0, „Тампа-Бей" – „Мінесота" – 3:3, „Атланта" – „Коламбус" – 3:2, „Нешвіл" – „Едмонтон" – 3:5, „Даллас" – „Ванкувер" – 2:4, „Сан-Ґосе" – „Чикаго" - 2:3.

Шахи

Чемпіон світу ФІДЕ українець Руслан Пономарьов після завершення шахового турніру в еспанському Лінаресі, де він посів лише 5-те місце, 14 березня зустрівся з Президентом України Леонідом Кучмою і обговорив шахові проблеми. Р. Пономарьов поділився з Президентом своїми плянами про майбутню півфінальну гру об'єднаної світової першости з колишнім чемпіоном світу Гарі Каспаровим (Росія), яка розпочнеться 19 червня у столиці Арґентини - Буенос-Айресі, і буде складатися з 12 партій. На завершення зустрічі Р. Пономарьов подарував Л. Кучмі кришталеву фігурку шахового коня.

Біятлон

На чемпіонаті світу з біятлону, який цього тижня триває у російському Ханти-Мансійську, завершилися перегони жінок на 15 км перемогою чеської біятлоністки Катерини Голубцової. Колишня краща біятлоністка України Олена Зубрилова, яка тепер проживає в Білорусі, виборола срібну медалю. Краща з українок Олена Петрова на цій відстані фінішувала сімнадцятою. Серед чоловіків Андрій Дериземля у спринтерських перегонах був 23-им, Біланенко, Деркач і Лисенко – ще далі. У перегонах переслідування Андрій Дериземля фінішував 15-им.

Теніс

Українка Олена Татаркова 18 березня, змагаючись в Каунасі, Литва, в складі українсько-білоруської пари Татаркова-Кустава, перемогла литовську пару Місевічуте-Станчуте (6-1 7-6).

Українки Тетяна Перебийніс, Юлія Вакуленко й Олена Бондаренко брали участь в змаганнях у США.

Тетяна Перебийніс дійшла до півфіналу, обігравши у чвертьфіналі Мартіну Суха зі Словаччини, але потім програла Морін Дрейк.

Легка атлетика

На чемпіонаті світу з легкої атлетики у закритих приміщеннях в англійському Бірмінгемі українці 16 березня завоювали три нагороди. Після першого дня чемпіонату, коли чемпіонкою у бігу на 60 метрів стала українка Жанна Пінтусевич та бронзу у штовханні кулі виборов Юрій Білоног, до скарбнички збірної України впала ще одна медаля – у секторі зі стрибків у довжину срібло здобула Інеса Кравець, результат якої 6.72 метра.

У командному заліку збірна України разом з французькою командою розділяє восьме місце. Перемогли спортсмени США – 17 медалей.

Футбол

У неділю, 16 березня, в Донецьку розпочався футбольний сезон України 2003 року. Поле центрального донецького стадіону „Шахтар" було мокре від розталого снігу, тому його перед початком змагань команд „Шахтар" – „Дніпро" просушували струменем повітря ґвинтокрили.

Донецький „Шахтар" переміг 16 березня на своєму полі дніпропетровську команду „Дніпро" з рахунком 2:0. Захопивши ініціятиву з перших хвилин гри, „Шахтар" так і не дав можливости „Дніпру" здобути хоча б одну точку.

Фото УНІАН

Пожертви на розвиток спорту в Україні просимо надсилати до УСЦАК на адресу: 680 Sandford Avenue, Newark, NJ 07106.

Фото

Great rates,
low fees,
free checking,
and now...
free online account access

RUFCU direct

Check our financial services and attractive rates

- Vehicle Loans
- Mortgage Loans
- Signature Loans
- Business Loans
- Certificates&IRA
- Free checking
- Youth Accounts
- Direct Deposit
- Credit, debit and ATM cards
- International wire transfers
- Audio Response System
- Notary Service
- Many other beneficial services

Rochester UKRAINIAN FEDERAL CREDIT UNION
Rochester, Albany, Sacramento

(877) 968-7828
www.rufcu.org

Main office	Capital District	Sacramento
824 Ridge Road East Rochester, NY 14621 (585) 544-9518 Fax (585) 338-2980	1828 Third Ave Watervliet, NY 12189 (518) 266-0791	6029C San Juan Ave Citrus Heights, CA 95610 (916) 721-1188

• ПРАЦЯ •

Потрібна жінка до праці при американській родині в Syosset, Long Island. Повинна бути відповідальна, не курити. Мінімальне знання англійської мови побажане. 6 днів на тиждень – 350 дол.
Тел.: (516) 702-3352

Потрібна праця по догляду за старшим мужчиною, смачно і професійно готую, допоможу прибрати хату.
Тел.: (732) 671-2147 Богдан.

• РОЗШУКИ •

Розшукую
МИКОЛУ МАКСИМОВИЧА ТИМЦЯ і МИХАЙЛА МАКСИМОВИЧА ТИМЦЯ
нар. в с. Башня-Дільна, Польща.
Тел.: **(201) 286-9517 Люба**

• РІЗНЕ •

TV/MODELING
Діти/вік – 4-12 • Молодь/вік – 12-17
Молодь/дорослі – 18-26
до телевізійного комерційного моделювання
Зголошуватися на тел.:
(212) 591-1688 Lisa

ЙОСИФ КУПЧАК
власник
JOSEPH MEAT MARKET
М'ясні европейські вироби
437 Smith Street, Perth Amboy, NJ
Tel: **(732) 442-4660**

"СВОБОДА" запрошує до праці продавців реклями

Ви можете прислужитися громаді й українській пресі, збираючи реклямні оголошення та передплатників для „Свободи", а також продавати газету у Вашій місцевості, отримуючи при тому винагороду. За детальними інформаціями просимо звертатися до Марійки Осціславської на тел.: **(973) 292-9800, дод. 3040**

Український Народний Союз

Ukrainian National Association, Inc.

Низькі Рати!

УНСоюз уділяє своїм членам по доступних відсотках Іпотечні позички
****MORTGAGES****

Потелефонуйте сьогодні!
(800) 253-9862 дод. 3036

УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

ЗВЕРТАЙТЕСЯ ДО НАС І МИ ПОЛАГОДИМО ВСІ ВАШІ ФІНАНСОВІ СПРАВИ!

- позичаємо гроші на низькі відсотки
- пропонуємо нові низькі рати та вигідні умови на купівлю хати
- 10% завдатку на купно нового авта
- скористайтеся з нашої „DEBIT CARD", та розпочніть кредитну історію з „VISA CARD"
- пересилаємо гроші через „WESTERN UNION", „VIGO", „MEEST", а також робимо грошові перекази між банками

Телефонуйте безкоштовно
1-866-859-5848

Головне бюро: 215 Second Ave. (between 13th & 14th St.), York, NY 10003
Tel.: (212) 533-2980 • Fax: (212) 995-5204

Філії в Нью-Джерзі : 35 Main St., So. Bound Brook, NJ 08880
Tel.: (732) 469-9085 • Fax: (732) 469-9165

265 Washington Ave., Carteret, NJ 07008
Tel.: (732) 802-0480 • Fax: (732) 802-0484

Website: www.uofcu.org. e-mail: admin@uofcu.org

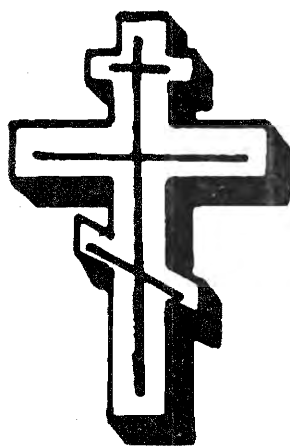
SO. BOUND BROOK MONUMENT CO. LLC

УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

ДАРКО ВОЙТОВИЧ, власник
(908) 647-7221 • (732) 356-1209

СТАВИМО ПАМ'ЯТНИКИ, МАВЗОЛЕЇ, СТАТУЇ З РІЗНИХ ҐРАНІТІВ, БРОНЗИ НА ПРАВОСЛАВНОМУ ЦВИНТАРІ СВ. АНДРІЯ В С. БАВНД БРУКУ, СВ. ДУХА в ГЕМПТОНБУРҐУ ТА ІНШИХ.

Українська громада Лос-Анджелесу, Каліфорнія
з глибоким жалем повідомляє, що 26 лютого 2003 р. на 90-му році життя упокоїлась в Бозі

бл. п.

ВІРА ЦЕБЕНКО

Оперова співачка, ліричне сопрано. Музичні студії почала на 6-му році життя й закінчила їх у Харкові, здобувши два дипломи „magna cum laude". Виступала з великим успіхом з концертами в Европі й США. Головну вагу в її репертуарі бл. п. Віра клала на українську пісню. Свій надзвичайний талант та високу музичну культуру вона виявила у західньо-европейських та українських операх. Поза професійною діяльністю бл. п. Віра відзначилась активною працею у суспільно-громадському житті.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулись 11 березня 2003 р. на цвинтарі Hollywood Forever при участі о. Олексія Лімонченка, настоятеля Про-Катедри св. Володимира Української Православної Церкви в місті Лос-Анджелес.

Вічна Їй пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що 24 січня 2003 р. відійшла
у Божу вічність на 76-му році життя наша найдорожча
ДРУЖИНА, БАБЦЯ і ПРАБАБЦЯ

бл. п.

МАГДАЛИНА СУМ ПОХОДЖАЙ

з дому КОГУТ

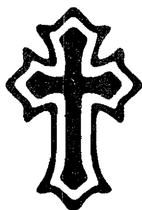
нар. в селі Рай, Бережанського повіту, Україна.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 1 лютого 2003 р. в церкві св. Михаїла у Філядельфії, Па. Тіло Покійної спочило на цвинтарі св. Марії у Факс Чейсі.

У глибокому смутку залишилися:
муж – ГРИГОРІЙ
дочка – ЛІДІЯ з чоловіком ІВАНОМ і сином ВОЛОДИМИРОМ з дружиною АННОЮ
4 внуки і 5 правнуків
та ближча і дальша родина в Україні і Америці.

Вічна Їй пам'ять!

**За мову і зміст посмертних оголошень
і подяк редакція не відповідає**

Ділимося сумною вісткою, що в середу 12 березня 2003 р.
відійшла у вічність на 78-му році життя наша найдорожча
ДРУЖИНА, МАМА і БАБЦЯ

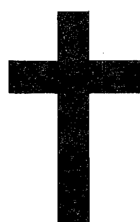
бл. п.

АННА ҐЕНСЬОР

Похоронні відправи відбулися в суботу 15 березня 2003 р. в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., а відтак на цвинтарі св. Духа в Гемптонбургу, Н.Й.

У глибокому смутку залишилися:
чоловік – ІВАН
дочки – ЛЮБА з чоловіком ОСИПОМ і донею БОГДАННОЮ
– ЛЕСЯ зі сином ОСИПОМ
– ОЛЯ з дітьми ДЖЕСІ та ІВАННОЮ
– ОКСАНА
сестра – АНАСТАЗІЯ СТЕЦКО
та родина в Україні.

Вічна Її пам'ять!

СВІТОВИЙ КОНҐРЕС УКРАЇНЦІВ
ділиться сумною вісткою
зі своїми складовими організаціями
та з усією українською громадою,
що в неділю, 9 березня 2003 р. відійшов
у вічність попередній
Президент Світового Конгресу Українців

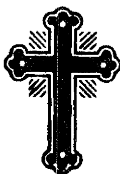
бл. п.

д-р ДМИТРО ЦІПИВНИК

Дружині, дітям та ближчій і дальшій родині
висловлюємо наші щирі співчуття.

Вічна Йому пам'ять!

ПРЕЗИДІЯ СЕКРЕТАРІЯТУ
СВІТОВОГО КОНҐРЕСУ УКРАЇНЦІВ

Ділимося сумною вісткою, що в суботу 15 березня 2003 р.
відійшла у вічність на 88-му році життя

сл. п.

ЕВГЕНІЯ ТРІСКА

Покійна була довголітньою парафіянкою Української католицької церкви св. Юра в Нью-Йорку, членкою 64 Відділу СУА, активним членом української громади.
Покійна Ґеня Тріска знана зі своїх показів моди в Америці і Україні.

ПАНАХИДА відбулася у вівторок, 18 березня 2003 р..

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в середу, 19 березня 2003 р. в церкві св. Юра у Нью-Йорку, а відтак на цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Замість квітів на могилу просимо складати пожертви на Український Музей в Нью-Йорку.

Вічна Їй пам'ять!

Сестри – ІРЕНА ТРІСКА
– ЯРОСЛАВА СТЕНИК
ближча і дальша РОДИНА в Україні і Америці
та ПРИЯТЕЛІ.

СЕРЕДОВИЩЕ УГВР
ділиться сумною вісткою, що 12 березня 2003 р., у Мюнхені,
на 83-му році багатотрудивого життя померла

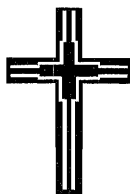
бл. п.

ЯРОСЛАВА СТЕЦЬКО

депутат Верховної Ради України, голова Конгресу Українських Націоналістів, довголітній і провідний член ОУН, політична й громадська діячка.

Верховній Раді України, проводові та членам КУН
складаємо глибоке співчуття.

Вічна Її пам'ять!

Ділимося сумною і невимовно болючою вісткою
що дня 5 березня 2003 р. несподівано
відійшов у вічність

бл. п.

ЛЮБОМИР ТАРАС КУЛИНИЧ

Похоронні відправи відбулися в похоронному заведенні Дучинські-Черко та в Українській Церкві св. Михаїла в Йонкерсі на цвинтар Mount Hope.

Залишилися в глибокому смутку й болю:
Мама – Марія
Дружина – Оксана
Син – Тарас
Донька – Ксеня
Тесті – Ярослав і Марія Кіцюк
Кузин – Ярослав Кулинич з родиною
Швагер – Ярослав Кіцюк
Швагрові – Леся Щур з чоловіком Любомиром і дітьми Стефаном і Дамяном
– Соня Смит з чоловіком Ґері і дітьми Григорієм і Андрійком
– Наталя Бердін з чоловіком Григорієм і донею Юліяною
– Марта Шевчик з чоловіком Андрієм і дітьми Наталею і Михасем
Племінники – Зенон Кулинич з родиною
– Любомир і Оксана Кулинич з родиною
– Ярослав і Світлана Кулинич з родиною
та ближча і дальша родина в Америці та Україні

Вічна Йому пам'ять!

Замість квітів на могилу родина просить складати пожертви на Український Музей, 203 Second Avenue, New York, NY.

У ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого незабутнього ВУЙКА

бл. п.

д-ра медицини

ВОЛОДИМИРА ПРОКОПОВА

невтомного лікаря, приятеля своїх пацієнтів

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

- в українській греко-католицькій церкві св. Тройці в Сильвер Спринг, Мд.;
- в українській католицькій катедрі св. Родини у Вашинґтоні, Д.К.;
- в церкві св. Андрія в Гемптонбурзі, Н.Й.;
- в римо-католицькій церкві St. Johan y Weedsport, NY.

Приятелів і знайомих просимо про молитви за душу Покійного.

ВІРА ШЕРШЕНЬ і СИН ПАВЛО з дружиною ЛІДОЮ

ПОЖЕРТВИ В ПАМ'ЯТЬ ПОКІЙНОГО
зложили:

НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ В НЬЮ-ЙОРКУ:
Віра Шершень і син Павло з дружиною Лідою – 100 дол.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ":
Віра Шершень і син Павло з дружиною Лідою – 100 дол.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД THE UKRAINIAN WEEKLY:
Віра Шершень і син Павло з дружиною Лідою – 100 дол.